San Marcos

Juan Mā'kpaxīni'
Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

1 Huā'mā' xatze tachihuīn tū māsu'yucan ixpālacata
Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios.
2 Chā'tin profeta tzo'knulh chī Dios huanilh ī'Ska'ta'.
Chuntza' huanli:
Cakexpa'tti.
Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacatīn tī napūlani'yān hui'x ē tī nacāxtlahua mintej.
3 Nā profeta Isaías tzo'knulh chuntza':
A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, nakexmatcan chā'tin tī palha' chihuīna'n ē nahuan:
“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.
Camālakstu'nctit tej.”
Chuntza' tzo'knulh Isaías.
4 Tzamā' mākentaxtūca a'cxni' Juan tī ixmā'kpaxīni'n
ixtasu'yu nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Ixa'kchihuīna'n ē ix-
cāhuani tachi'xcuhuī't:
—Calīlīpuhuantit ixpālacata mincuentaca'n. Cacā-
makxtektit ē nacātamātza'nkēna'ni'yān ē ca'a'kpaxtit.
5 Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac
estado Judea ē xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén,
ixlīpō'ktuca'n tamilh takexmata tū huanli Juan. A'cxni'
takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxīlh
chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán.
6 Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū ixlīcāxtlahuacanī't ixchi'xit
camello ē ixlīchī'can ko'xka' ixuanī't. Ixua' xtu'qui' ē
xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. 7 Ixa'kchihuīna'n ē
ixcāhuani tachi'xcuhuī't:

—Ā'līstān namin ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē jā
quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni'
nūn na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcaclhi'. [8] Quit ic-
cālīmā'kpaxīnī'ta'n xcān; xla' nacāmacamini'yān Espíritu
Santo.

Jesús a'kpaxli
Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

[9] Tzamā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac cā'lacchicni'
Nazaret xala' estado Galilea ē lakmilh Juan jā
ixmā'kpaxīni'mā'lh. Juan mā'kpaxīlh Jesús nac ka'tla'
xcān jā huanican Jordán. [10] A'cxni' Jesús tacutli nac xcān,
xamaktin laktzī'lh chī talaquī'lh nac a'kapūn ē mincha'
Espíritu Santo ē ixtasu'yu hua'chi tantzasnān a'cxni'
ixyujmā'chi. Chilh na ixa'kpūn Jesús. [11] Kexmatca a'ktin
tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxquī'yān. Hui'x quimaxquī'ya'
tapāxuhuān —huanli.

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús
Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

[12] Palaj tunca Espíritu Santo macā'lh Jesús nac
cā'tzaya'nca ti'ya't. [13] Ixuī'lh a'ntza' nac cā'tzaya'nca
ti'ya't tu'pu'xam quilhtamacuj. A'ntza' skāhuī'ni' tī
huanican Satanás, xla' ixputza chī Jesús jā ixkexmatni'lh
Dios. Nā a'ntza' ixa'nan animalh tū ixtahua'nan.
Ixángeles Dios ixtamaktaka'lhmā'nalh Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea
Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

[14] A'cxni' ixchī'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea ē
ixlī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn tū ixla' Dios. [15] Ixuan:

—Chilhtza' quilhtamacuj tū līlhcāna'ncanī't ē tala-
catzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nalaktzī'ncan ixlīcāna' Dios
māpa'ksīni'n. Calīlīpuhuantit ixpālacata tū jā tze tū

tlahuanī'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Ca'a'ka'ī'tit xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'nī't.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'pananī'n squī'ti'
Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

16 A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla'
xcān tū huanican Lago Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón ē
ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtayanca'n
tū pūchi'pacan squī'ti'. Xlaca'n chi'pananī'n squī'ti' ix-
tahuanī't. 17 Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

18 Palaj tunca tamakxtekli ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh
Jesús.

19 A'cxni' Jesús a'lh lacapunchuna'j, cālaktzī'lh Jacobo
ē Juan ixcamana' Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh nac
pūtacutnu' ē ixtalacachī'mā'nalh ixpūtayanca'n. 20 Palaj
tunca Jesús cāmāta'satīnīni'lh ē xlaca'n ta'a'kxtekui'līlh
ixtāta'ca'n Zebedeo ē ī'scujnu'nī'n nac pūtacutnu' ē
ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Lc. 4:31-37

21 Ta'a'lh nac cā'lacchicni' Capernaum. A'cxni'
a'cchā'lh quilhtamacuj tū pūjaxcan, palaj tunca Jesús
tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē cāmāsu'yuni'lh
tachi'xcuhuī't. 22 Ixtalī'a'cnī chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh
ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh hua'chi chā'tin
tī ka'lhī līmāpa'ksīn ē jā chuntza' chī tamāsu'yu
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. 23 Palaj tunca
tanūlh nac templo chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī jā tzeya
ū'ni'. Xla' ta'salh ē huanli:

24 —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj
quina'n? ¿Ē ta'nī'ta' naquilāmālaksputūyāuj? Quit iclaka-
pasān. Hui'x ixla' Dios ē Xatasicua'lanātlahua hui'x.

25 Jesús lacaquilhnīlh jā tzeya ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

26 Chi'xcu' taxla'juani'lh ē jā tzeya ū'ni' palha' ta'salh
ē taxtuni'lh. 27 Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talākel-
hasqui'nīlh:

—¿Tūchu huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n? Xasāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n līmāpa'ksīn. Hasta jā tzeya ū'nī'n takexmatni' a'cxni' xla' cāmāpa'ksī.

28 Palaj tunca ta'a'kahuankō'lh calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixpālacata tū tlahualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro
Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

29 A'cxni' Jesús taxtulh na ixtemploca'n israelitas,
palaj tunca a'lh ē tanūlh na ixchicca'n Simón ē Andrés.
Tatā'a'lh Jacobo ē Juan. 30 Ixpuhuiti' Simón ixmacscut-
lamā'lh ē ixmā'lh. Palaj māca'tzīnīca Jesús. 31 Xla' a'lh ē
macachi'palh ē mā'kaquī'lh ē palaj tunca tapānūni'lh chī
ixmacscutla. Palaj tunca puscāt cāmāhuī'lh.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlanī'n
Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

32 Kōtanūtza' a'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini',
cālīmini'ca Jesús ixlīpō'ktuca'n tī ixtata'jatatla ē tī
ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī'n. 33 Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n
cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhtīn chic.
34 Cāmātzeyīlh lhūhua' tī ixtata'jatatla chu catūxcuhuālh
ta'jatat ixtaka'lhī chā'tunu'. Cāmāxtuni'lh lhūhua' jā
tzeya ū'nī'n. Jā cāmakxtekli natachihuīna'n jā tzeya
ū'nī'n ixpālacata jā ixlacasqui'n xlaca'n ixtahualh tīchu
xla'.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea
Lc. 4:42-44

35 Ixlīlakalī tzi'saj Jesús tāquī'lh ē taxtulh ē a'lh la-
catīn jā jā tī ixuī'lh. A'ntza' orarlīlh. 36 Simón a'lh
putza ē ā'makapitzīn tatā'a'lh. 37 A'cxni' tamaclalh Jesús,
tahuanilh:

—Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taputzayān.

38 Xla' cāhuanilh:

—Ca'a'uj nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' tū tahui'lāna'lh lacatzuna'j ē quit a'ntza' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' iclīminī't.

39 Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixmāsu'yu na ix-
temploca'n israelitas ē cāmāxtulh jā tzeya ū'nī'n.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt
Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

40 Lakchā'lh Jesús chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatat tū māmasī quinquinītca'n tū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

41 Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli ixmacan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

42 A'cxni' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatat ē
tzeyanli. 43 A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtin huanilh:

44 —Catamaktaka'lhti ē jā tihua'ni'ya' nūn chā'tin. Xmān calakpi pālej ē camāsu'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Namālacnūni'ya' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés ixpālacata tī ixmakxteknī'ttza' tzamā' ta'jatat. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.

45 Xla' palaj tunca taxtulh ē tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' ē cāhuanilh tū ixa'kspulanī't. Chuntza' Jesús jātza' la ixtanū nac cā'lacchicni' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata jā ixlacasqui'n ixtatakēstokli.

Chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh ixtalaka'n.

2

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ī'xcahuī'huananī't
Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

1 Ixlīlātma'j Jesús taspi'tli ē tanūpālh nac
Capernaum. Tachi'xcuhuī't takexmatli ixuī'lh nac
chic. 2 Palaj tunca līlhūhua' talaktakēstokli hasta
jātza' ixtatanūkō' ixpūchakān chic. Nā tatzumalh
tanquilhtīn. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios. 3 Talakmilh
ā'makapitzīn ē na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti'
chi'xcuhuī'n ixtapūlīmimā'nalh talajni'. Nac talajni'
ixmā'lh chā'tin ta'jatatlani' tī ī'xcahuī'huananī't. 4 Jāla
talakchā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't
ixlītzuma chic. Tapūtahua'ca'lh escalera ixa'kstīn chic ē
ta'a'kstīxuakli chic ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaquī'lh, talīchī'lh lasu talajni' ē
tapūmānūlh ta'jatatlani'. 5 A'cxni' Jesús laktzī'lh chī
ixta'a'ka'ī'ni' ixlītli'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Quinka'hua'cha, icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

6 Ixtakexmatui'lāna'lh ā'makapitzīn xamākelh-
tahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē tapuhuanli ixa'cstuca'n:
7 "¿Tū ixpālacata chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'?
Xla' mālakchā'nī'mā'lh Dios chī chihuīna'nli. Nūn chā'tin
tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān
Dios."

8 Palaj tunca Jesús ixlīmān ca'tzīlh chī xlaca'n ixta-
puhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na
milīstacna'ca'n? 9 Icuanilhtza' ta'jatatlani':
"Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta." Jā tū tasu'yu
masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh:

“Catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzeyanli.
10 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Chuhua'j na'iccālīmāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī ī'xcahuī'huananī't:

11 —Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmi'li' mimpūtama' ē capit na minchic.

12 Xamaktin tā'kaquī'lh na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n ē tamakapāxuīlh Dios ē tahuanli:

—Jā maktin laktzī'nī'tauj tū laktzī'uj chuhua'j.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

13 Palaj tunca Jesús a'mpālh na ixquilhtūn mar. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaka'lh ē ixcāmāsu'yuni'.
14 A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jīni'ncan līxokot ē laktzī'lh Leví ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanilh:

—Caquistā'la'ni'.

Xla' tāyalh ē stālani'lh.

15 Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Leví. Tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n līxokot ē ā'makapitzīn tī ixcālakmaka'ncan. Xlaca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē ī'scujnu'nī'n. Lhūhua' tī ixtastālani'.
16 A'cxni' xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos talaktzī'lh ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn tī ixcālakmaka'ncan, tahuanilh ī'scujnu'nī'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeya chi'xcuhuī'n?

17 A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhuī't tī taca'tzī jā tze xlaca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan
Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

18 Ī'scujnu'nī'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalīhui'lī jā
ixtahuā'yan. Makapitzīn chi'xcuhuī'n talakmilh Jesús ē tahuanilh:

—Ī'scujnu'nī'n Juan ē nā ī'scujnu'nī'n fariseos makatunu' talīhui'lī jā tahuā'yan. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

19 Jesús cāhuanilh:

—Xlaca'n tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē
natalīhui'lī jā catitahuā'yan? Līhuan cātā'lahuī'lhcus
squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. 20 Namin a'ktin quil-
htamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yalh ixamigos ixpālacata natalīpuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipālh:

21 —Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh
catīhuālh namākentaxtū ē nā mākentaxtūcu'tun ixtahui'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chi chā'tin tī nasita xasāsti' lu'xu' nalīlactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimī ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxtī'tli
ā'chulā' ka'tla' nala. 22 Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā
tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza' ixtlahuaca, napanka ko'xka' a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'. A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n
Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

23 A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús
ixcātā'tētaxtumā'lh ī'scujnu'nī'n nac a'ktin cā'tacuxtu.
Xlaca'n tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza'. 24 Palaj tunca
tahuanilh Jesús fariseos:

—Cala'ktzi'. Miscujnu'nī'n tascujmā'nalh ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés.

25 Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin
quilhtamacuj? Xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsa ē
cāsputni'lh līhua'. 26 Tanūlh na ixchic Dios a'cxni' Abiatar
xapuxcu' pālej ixuanī't ē hua'lh pāntzīn tū ixmālacnūcanī't Dios. Jā minī'ni' ixua'lh huā'mā' pāntzīn ixpālacata xmān pālejni' tzē natahua'. Nā David cāmaxquī'lh chi'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh.

27 Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlahualh quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't ē jā tlahualh tachi'xcuhuī't ixpālacata quilhtamacuj tū pūjaxcan. 28 Chuntza' quit Chi'xcu'
xala' Tālhmā'n ē tzē na'icmāpa'ksī tū natlahuacan a'cxni'
quilhtamacuj tū pūjaxcan.

3

Chā'tin chi'xcu' ixmacascācnī't
Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

1 Jesús tanūpālh na ixtemploca'n israelitas.
Ixuī'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācnī't.
2 Tachi'xcuhuī't ixtamaktaka'lhmā'nalh Jesús palh
namātzeyīni'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan
ixpālacata ixtalīmālacsu'yucu'tun. 3 Jesús huanilh
chi'xcu' tī ixmacascācnī't:

—Cata't ē catāya' na quilacpu'na'i'tātca'n.

4 Cāhuanilh tachi'xcuhuī't:
—¿Tū ā'chulā' minī'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē minī'ni' na'icmakapūtaxtū chi'xcu' o na'icmaknī?
Xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'lh.
5 Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacsti'li'nī't. Ixsītzī'yālh ē nā ixlīlīpuhuayālh chī jā ixtalakalhu'man ta'jatatlani' ē huanilh chi'xcu':
—Castu'ncti mimacan.
A'cxni' stu'ncli ixmacan, tzetza' ixuanī't.
6 Palaj tunca fariseos tataxtulh ē tatā'chihuīna'nli ixchi'xcuhuī'n Herodes chī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

7 Jesús a'lh na ixquilhtūn lago ē ī'scujnu'nī'n tatā'a'lh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni' takexmatli pō'ktu tū tlahualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado Judea.
8 Xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Xlaca'n xalanī'n ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalanī'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcuhuī't talakmilh Jesús a'cxni' takexmatli tū tlahualh.
9 Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n catacāxui'līlh a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcuhuī't jāla catitatancsli.
10 Lhūhua' ixcāmātzeyīnī't ē pō'ktu tī ixtata'jatatla ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtalālacxquitimā'nalh. Ixtaxa'macu'tun Jesús.
11 A'cxni' xlaca'n tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'nī' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh ē palha' tahuanli:
—Hui'x ī'Ska'ta' Dios.
12 Xla' cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh jā ixtahuanli tīchu xla'.

Jesús cālacsacli kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n
Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

[13] Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tī cālacasqui'nli ē
talakmilh. [14] Cālacsacli kelhacāujtu' tī natatā'latā'kchoko
ē nacāmacā'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. [15] Nā xlaca'n
cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn natamātzeyī ta'jatatlanī'n ē
natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. [16] Tzamā' kelhacāujtu': Simón
tī hui'līni'ca ixtacuhuīni' Pedro, [17] ē nā Jacobo ē Juan
ixtā'tin tī ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuanī't ē xlaca'n
cāhui'līni'ca ixtacuhuīni' Boanerges tū huanicu'tun
hua'chi jilini'. [18] Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo
ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón.
Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. [19] Ē Judas
Iscariote, xla' tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītli'hui'qui skāhuī'ni'
Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. [20] Tatakēstokpālh lhūhua'
tachi'xcuhuī't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē ī'scujnu'nī'n.
[21] A'cxni' ixtalakapasnī'n taca'tzīlh huā'mā', xlaca'n
talakmilh natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi
chuyani' ixlīla.

[22] Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī
ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan:

—Beelzebú, tī xapuxcu' jā tzeya ū'nī'n, xla' tanūni'nī't
Jesús. Ū'tza' cālīmāxtu jā tzeya ū'nī'n.

[23] Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—¿Chī nalīmāxtucan Skāhuī'ni' palh ū'tza' tī
tanūma'lh? [24] Palh māpa'ksīni'nī'n tatapitzi ē
talātucsa, jā catitatāyani'lh. [25] Palh tampūtin familia
tatapitzi ē natalātucsa, jā catitatāyani'lh. [26] ¿Chī
Skāhuī'ni' nalīmāxtu ixtā'skāhuī'ni' palh chu ū'tza'
tī māpa'ksīmā'lh? Palh Skāhuī'ni' natapitzi, jāla
catitāyani'lh; tzē nalaksputa.

[27] 'Jā tī chā'tin catitanūlh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin tī tli'hui'qui palh jā pūla nachī'can ixtēcu' chic. A'cxni' chī'hui'līcanī'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'ncan.
[28] 'Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān: Tzē namātza'nkēna'ni'can ixlīpō'ktu ixcuentaca'n
tachi'xcuhuī't ē catūxcuhuālh jā tze tū tahuan. [29] Palh
catīhuālh ixuanlī jā tze tū tlahua Espíritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcuenta pō'ktu quilhtamacuj.
[30] Jesús huanli huā'mā' ixpālacata ixtahuan: "Xla' ka'lhī jā tzeya ū'ni'."

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús
Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

[31] Ā'līstān tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh
nac kēpūn ē māta'satīnīni'nca xla'. [32] Tachi'xcuhuī't
ixtalītasti'li'nī't ē tahuanilh:
—Tayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē tatā'chihuīna'ncu'tunān.
[33] Xla' cākelhtīlh:
—¿Ē ca'tzīyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?
[34] Ixcālaktzī'nkō' ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh ē ixtalītasti'li'nī't ē cāhuanilh:
—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn.
[35] Ixlīpō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn.

4

Cha'nāna'
Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

[1] Palaj tunca Jesús tzucupālh māsu'yu na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ū'tza' lītojōlh a'ktin nac barco. Tahuī'lh nac barco tū ixuī'lh na ixkelhni' xcān. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tatachokolh

na ixquilhtūn xcān. 2 Lhūhua' ixcālīmāsu'yuni'mā'lh tū
līca'tzīni'can. A'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh, cāhuanilh:
3 —Cakexpa'ttit. Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh
nacha'n ixlīcha'nat. 4 A'cxni' ixmakahuanīmā'lh
līcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūnī'n
ē tasacua'lh. 5 Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni'
jā jā pūlhmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat
ixpālacata jā pūlhmā'n ti'ya't. 6 A'cxni' chi'chini'lh, scācli
xapa'lhma' ixpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli.
7 Ā'makapitzīn līcha'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n
ē lhtucu' tastacli ē tamā'ktzī'lh ē jā tū tahua'ca'lh.
8 Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli
ē stacli ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat
tamāstā'lh pu'xamacāuj ē ā'makapitzīn tamāstā'lh
tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamāstā'lh a'ktin cientu.
9 Jesús cāhuanilh:
—Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can
Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

10 A'cxni' ixta'a'nī'ttza' lhūhua' tachi'xcuhuī't,
xmān tatachokolh Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitzīn
huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'nīlh ixpālacata tū
līca'tzīni'can. 11 Jesús cāhuanilh:
—Dios cāmāsu'yunī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ix-
pālacata chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Ā'makapitzīn ic-
cālītachihuīna'n xmān chī natalīca'tzīni'n. 12 Chuntza'
masqui takexmatli, jā catitaca'tzīlh ē masqui talaktzī'n,
tasu'yu hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catitalīlak-
palīlh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca
ixcuentaca'n.

Tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can
Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

13 Jesús cāhuanilh:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā' tū līca'tzīni'can, jā cat-
ica'tzī'tit ixlīpō'ktu ā'makapitzīn. 14 Cha'nāna' cha'nli
ixtachihuīn Dios. 15 A'ntza' jā yujli līcha'nat nac tej, ū'tza'
hua'chi tachi'xcuhuī't tī takexmatli ē palaj milh skāhuī'ni'
ē cāmāpātza'nkēnīlh tū ixtasca'tnī't.

16 ’Nā chuntza' jā yujli līcha'nat nac cā'chihuixni',
ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihuīn Dios ē
talakatī. 17 Hua'chi līcha'nat tū jā ixka'lhī pūlhmā'n
ixtankēxē'kca'n jā tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā
makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o a'cxni'
cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jātza'
talakatī ē tamakxtekcu'tun ixtachihuīn Dios.

18 ’Jā yujli līcha'nat nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi
xlaca'n tī takexmata tachihuīn ē sca'ta. 19 Masqui
tasca'tli, talacapāstaca chī natalīhuā'yan ē chī lacricujnu'
natalīhuan. Nā talacasqui'n lhūhua' catūhuālh. Ixlīpō'ktu
huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca
tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Chuntza'
tzamā' hua'chi lhtucu' tū tamā'ktzī'lh līcha'nat.

20 ’Jā yujli līcha'nat nac tze ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n
tī takexmata tachihuīn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu palh
ta'a'ka'ī'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū natalīmakapāxuī
Dios. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū māstā'lh pu'xamacāuj
ē makapitzīn ā'chulā' taca'tzī tamakapāxuī Dios. Xlaca'n
hua'chi līcha'nat tū māstā'lh tu'tumpu'xam o a'ktin
cientu ixtahua'ca't.

Chī lītaxtu hua'chi pūcās
Lc. 8:16-18

21 Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin līmin pūcās ē nalīmakchahua catūhuālh
o nahui'lī na ixtampīn tama'. Hui'līcan a'ktin nac
mesa o a'ktin nac cajón. 22 Pō'ktu tū tatzē'knī't
chuhua'j, pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū tatzē'knī'tcus,

ū'tza' naca'tzīkō'can. 23 Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta
catlahua'tit.
24 Chuntza' cāhuanilh Jesús:
—Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit. Palh
nalīhui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyayān ē
ā'chulā' nasca'tā'tit. 25 Tī cuenta tlahua ixtachihuīn Dios,
ā'chulā' nasca'ta. Tī jā cuenta tlahua, napātza'nkākō' tū
kexmatnī't.

Chī lītaxtu hua'chi līcha'nat ē chī līstaca

26 Jesús huanli:
—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi a'cxni'
chā'tin chi'xcu' nacha'n līcha'nat nac ti'ya't. 27 Xla'
nalhtata tzī'sa ē natā'kaquī' tzi'saj. Līcha'nat napu'n ē
nastaca ē xla' jā ca'tzī chī līpu'nli ē chī līstacli. 28 Ti'ya't
ixlīmān makapu'nli; pūla tasu'yu xapa'lhma' ē palaj tunca
xaxihuī't ē ā'līstān tza'ktza'n. 29 A'cxni' scāclitza' ē
cuxi'tza' nahuan, palaj tunca ī'can ixpālacata chilhtza'
quilhtamacuj tū napū'ī'can.

Chī lītaxtu hua'chi xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

30 Jesús huanli:
—¿Chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī nalīmāsu'yuyāuj
chī natalhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī?
31 Natalhūhua'n hua'chi a'ktin xalīcha'nat tū huanican
mostaza. Huā'mā' xalīcha'nat ā'chulā' xamactzina'j ē
jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat tū cha'ncan.
32 A'cxni' cha'ncanī'ttza', ē nastaca, ka'tla' nahuan
ē lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Chuntza' spūnī'n tzē
natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:34-35

33 Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsu'yuni' tū līca'tzīni'can
ē līlacatzucu cāmāsu'yuni'lh chuntza' chī tzē

natalīsca'ta. 34 Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuīna'n
tachi'xcuhuī't. A'cxni' ixlīmānca'n xla' ē ī'scujnu'nī'n,
tzej ixcālīmāsu'yuni' ixlīpō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar
Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

35 Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj ē Jesús
cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

36 Jesús ixuī'lhcus nac barco, ē chuntza' talīlē'lh nac
barco ē cāmakxtekli lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ā'makapitzīn
barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. 37 A'cxni' ixtat-
acutmā'nalh, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco
ē ixlītatzumamā'lh xcān. 38 Jesús xtum ixmā'lh nac
barco ē ī'lhtatamā'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'.
Tamālakahuanīlh ē tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', tā'cnūmā'nauj ē hui'x jā cuenta
tlahua'ya'.

39 Jesús tā'kaquī'lh ē lacaquilhnīlh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar. 40 Jesús cāhuanilh
ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quilālīpāhuanāuj.

41 Talī'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xlaca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī
ū'ni' ē mar ē takexmatni'.

5

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī ixcāka'lhī jā tzeya ū'nī'n
Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

1 Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't
jā huanican Gadara. 2 A'cxni' Jesús tacutli nac barco,
palaj tunca laktalacatzuna'jīlh chā'tin chi'xcu' tī tax-
tulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeya ū'ni'.
3 Xla' ixlahuī'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcanī't nīnī'n.

Jā tī chā'tin tzē ixchī' ē masqui ixlīchī'can cadenas.
4 Maklhūhua' ixtūpixchī'canī't ē ixmacatūpixchī'canī't
līcā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstīn tlahualh
līcā'n ē jā tī chā'tin tzē ī'skāhuī'. 5 Cā'tzī'sni' ē cā'cuhuīni'
jā ixuī'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhtamacuj
ixta'satā'kchoko ē ixlītakāhuī'can chihuix. 6 Makatcus
ixmimā'cha' Jesús a'cxni' chi'xcu' laktzī'lh ē laktu'jnulh
ē lakachi'xcuhuī'lh. 7 Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh, Jesús? Hui'x ī'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

8 Chuntza' ī'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuaninī't jā tzeya ū'ni':

—Cataxtuni' tzamā' chi'xcu'.

9 Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhtīlh:

—Quihuanican Legión ixpālacata quina'n lhūhua'.

10 Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmacā'lh makat.
11 Lhūhua' pa'xnī'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza'
na ixlacapūn sipej. 12 Jā tzeya ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xnī'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xnī'n.

13 Palaj tunca cāmakxtekli natatanū. Jā tzeya ū'nī'n tataxtuni'kō'lh chi'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xnī'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'a'lh lacatampān ē tatojōcha' nac xcān ē tajicsua'kō'lh. Chī a'ktu' mil pa'xnī'n ixtahuanī't.

14 Chi'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lhmā'nalh pa'xnī'n ē
tatzā'lalh ē tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixquil-
htūn cā'lacchicni'. 15 A'cxni' ā'makapitzīn tachā'lh jā
ixuī'lh Jesús, xlaca'n talaktzī'lh chi'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī
jā tzeya ū'nī'n. Xla' ca'cs ixuī'lh ē ixmālhekē'canī'ttza'.

Xlaca'n tajicua'nli. [16] Tī ixtalaktzī'nī't tahuanilh tū
ixa'kspulanī't chi'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeya ū'nī'n ē
nā tū ixcā'a'kspulanī't pa'xnī'n. [17] Palaj tunca tatzuculh
tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

[18] A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chi'xcu'
tī ixcāka'lhīnī't jā tzeya ū'nī'n ē squi'ni'lh camakxtekli
natā'a'n. [19] Jesús jā makxtekli natā'a'n ē huanilh:

—Cataspi'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya'
mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksīni'
tlahuani'nī'ta'n ē chī lakalhu'manī'ta'n hui'x.

[20] Chi'xcu' a'lh ē calhāxcuhuālh jā huanican
Decápolis xla' tzuculh līchihuīna'n tū Jesús tlahuani'lh.
Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh.

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús
Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

[21] A'cxni' Jesús pūtacutpālh barco ixtuntacut nac xcān,
talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't jā xla' ixuī'lh la-
catzuna'j nac mar. [22] Milh chā'tin xapuxcu' ixtemploca'n
israelitas ē ixtacuhuīni' Jairo. A'cxni' laktzī'lh Jesús,
tatzokostani'lh. [23] Squi'ni'lh ē huanilh:

—Quintzu'ma'jāt nīmā'lhtza'. Cata't ē
namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahui'lapala.

[24] Jesús tā'a'lh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhuī't
ē ixtalālacxquititēlha. [25] Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh
chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu'
cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. [26] Lhūhua' doctornu'
ixtamakapātīnīnī't ē ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn ē
jā tū tū ixmacuani'. Ā'chulā' ixlamā'. [27] Ixkexmatnī't
chī ixtlahua Jesús ē laktalacatzuna'jīlh na ixchakēn
na ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't ē xa'malh
ixlu'xu'. [28] Chuntza' tlahualh ixpālacata puhuanli:
"Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' ē na'ictzeyan." [29] Chuntza'
palaj tunca tzeyanli. Makca'tzīlh na ixmacni'

ixtzeyanī'ttza' ixta'jatat.
30 Palaj tunca Jesús u'cxca'tzīlh chī ixlīmātzeyīnī't ixlītli'hui'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—¿Tīchu xa'malh quilu'xu'?

31 Tahuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Laktzī'na' chī lhūhua' tachi'xcuhuī't talālacxquitiyān. Ē hui'x kelhasqui'nīni'na': “¿Tīchu quixa'malh?”

32 Xla' calhāxcuhuālh ixlacaputzamā'lh nalaktzī'n tī ī'xa'manī't.
33 Puscāt ixca'tzī tū ixa'kspulanī't ē chī ixtzeyanī'ttza' ē xla' ixjicua'n. Ī'xpipitēlha laka'lh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanikō'lh.
34 Xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit. Tzeyanī'ta' minta'jatat.

35 Ixchihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tamilh makapitzīn xalanī'n na ixchic Jairo. Tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿Tū ixpālacata māmakchu'yī'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

36 Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān ca'a'ka'i'.

37 Jesús jā makxtekli jā tī chā'tin nastālani', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo.
38 Ta'a'lh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxni' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh.
39 Jesús a'cxni' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'ma'jāt jā nīnī't, xmān lhtatamā'lh.

40 Xmān talīlītzī'nli. A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n, cālē'lh ixtāta' tzu'ma'jāt ē ixtzī' ē tī ixtatā'minī't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt.
41 Macachi'palh tzu'ma'jāt ē huanilh:

—Talita cumi. (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyān catā'kaqui'.)
42 Palaj tunca tā'kaquī'lh tzu'ma'jāt ē xla' ixlatlā'huan.
Xla' ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta. Tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh
ē tajicua'nli. 43 Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin ix-
tamāca'tzīnīlh ē cāhuanilh:
—Camāhuī'tit tzu'ma'jāt.

6

Jesús taspi'tli nac Nazaret
Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

1 Jesús taxtulh a'ntza' ē taspi'tli na ixcā'lacchicni' jā
ī'stacnī't ē tastālani'lh ī'scujnu'nī'n. 2 A'cxni' chilh quil-
htamacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas
ē tzuculh māsu'yu. Lhūhua' tachi'xcuhuī't takexmatli ē
talī'a'cnīlh ē tahuanli:
—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chi'xcu' tū ca'tzī? ¿Tuchūyā
talacapāstacni' maxquī'canī't? ¿Chī tzē nacālītlahua
tzamā' lī'a'cnīn? 3 Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzī'.
Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón.
Tahui'lāna'lh huā'tzā' xanastancunu' puscan.
Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. 4 Xla' cāhuanilh:
—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhuī'can calhāx-
cuhuālh na'a'n. Xmān xalanī'n na ixcā'lacchicni' ē ixta-
lakapasnī'n jā talakachi'xcuhuī'cu'tun.
5 A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlahualh lī'a'cnīn.
Xmān cāxa'malh makapitzīn ta'jatatlanī'n ē cāmātzeyīlh.
6 Jesús lī'a'cnīlh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh. Ixmāsu'yutēlha
nac a'katunu' lacsti'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmacā'lh ī'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n
Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

7 Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē
tzuculh cāmacā'n chā'tu'yūn ē cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn
natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. 8 Cāhuanilh:

—Jā tū tilī'pinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mimpāla'cca'n ē
9 natatūnū'yā'tit mincaclhi'ca'n. Jā tilī'pinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.
10 Jesús cāhuanipālh:

—Calhāxcuhuālh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'.
11 Palh catīxcuhuālh jā cātamānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū hua'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catincxtit mintujanca'n ē nayuja pokxni' na ixlacatampūn mintujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātīni'n ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.
12 Ta'a'lh scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yuni' tachi'xcuhuī't ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.
13 Tamāxtulh lhūhua' jā tzeya ū'nī'n. Ixcālīmūtlahua aceite lhūhua' ta'jatatlanī'n ē cāmātzeyīlh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

14 Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tī ixtalīchihuīna'mā'nalh. Herodes huanli:

—Juan tī ixmā'kpaxīni'n lacastālancuana'nī't ixlacpu'na'i'tātcan nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī lītli'hui'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

15 Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza' Elías tī ixa'kchihuīna' Dios xalanī'n makāstza'.

Ā'makapitzīn ixtahuampala:

—Ū'tza' a'kchihuīna' chī xalanī'n makāstza'.

16 A'cxni' huanica Herodes tū tlahualh Jesús, xla' huanli:

—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lacastālan-cuana'nī't ē taxtulh na ixpu'nan nīnī'n.

[17] Herodes ū'tza' ixmāpa'ksīnī't ē ixmāchi'panīni'nī't
Juan ē ixmāchī'nīni'nī't nac pūlāchī'n ixpālacata Herodías
tī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin
Herodes. Herodes ixtā'tahui'la tzamā' puscāt. [18] Juan
ixuaninī't Herodes:

—Jā minī'ni' chī tā'tahui'la'ya' ixpuscāt mintā'tin.

[19] Ū'tza' Herodías līlalh ixtā'lāquiclhlaktzi'
Juan ē ixmaknīcu'tun. Jāla ixmaknī [20] ixpālacata
Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī tzeya chi'xcu'
ixuanī't Juan ē līlacatejtin ixlatlā'huan. Ū'tza'
Herodes jā līmakxtekli Herodías natlahuani' Juan tū
ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes tamakchuyīlh ixpālacata
tū māsu'yulh Juan, ixkexmatcu'tun. [21] Milh a'ktin
quilhtamacuj a'cxni' Herodías tzē tlahualh ixtapāxuhuān.
Herodes tlahualh ixcā'tani' a'cxni' chā'lh ixcā'ta.
Cā'invitarlīlh nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu'
ē xamāpa'ksīni'nī'n ē generales tī ixtatā'scuja nac
estado Galilea. [22] Ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh ē tlīlh
ē cāmakapāxuīlh Herodes ē tī ixcātā'huā'yamā'lh. Rey
Herodes huanilh tzu'ma'jāt:

—Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxquī'yān.

[23] Lacatejtin huanilh:

—Ixlīcāna' tū icuanin. Na'icmaxquī'yān tū naquisqui'ni'ya' masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksī.

[24] Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nīlh ixtzī':

—¿Tū na'icsqui'ni'?

Xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'.

[25] Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixuī'lh rey ē huanli:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxquī'ya' a'ktin nac pulātu.

26 Ū'tza' līlīpuhuanli rey Herodes ixpālacata tū ixmālac-
nūni'nī't tzu'ma'jāt. Masqui līlīpuhuanli, jātza' la
lakpalīlh ixtachihuīn ixpālacata ixtakexmatnī'ttza' tī
ixcā'invitarlīcanī't. 27 Palaj tunca rey māpa'ksīlh chā'tin
mayūlh nalīmin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchī'n
ē a'cchu'culh. 28 Līminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē
maxquī'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt maxquī'lh ixtzī'.
29 A'cxni' cāmāca'tzīnīca ī'scujnu'nī'n Juan, xlaca'n
tamilh ē tasacli ixmacni' ē tamā'cnūlh nac a'ktin
pūtā'cnūn.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n
Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

30 A'cxni' apóstoles talaktaspi'tli Jesús, tahuanikō'lh
pō'ktu tū ixtatlahuanī't ē tū ixtamāsu'yunī't. 31 Jesús
cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahuī'lh ē najaxāuj macsti'na'j.

Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtaquīlakla Jesús ē chuntza'
ī'scujnu'nī'n jāla ixtahuā'yan. 32 Tatojōlh a'ktin nac
barco xmān xlaca'n ē ixta'a'mā'nalh jā jā tī ixa'nancan.
33 Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaktzī'lh a'cxni' ixta'a'mā'nalh
ē talakapasli. Xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni' catu-
jan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. 34 A'cxni' Jesús
taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē
cālakalhu'manli ixpālacata tatasu'yulh hua'chi purecu'
tū jā taka'lhī tī nacāmaktaka'lha. Tzuculh cāmāsu'yuni'
lhūhua' catūhuālh. 35 A'cxni' ī'smalanka'namā'lhtza',
scujnu'nī'n talakmilh Jesús ē tahuanilh:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'.
36 Cacāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua
ixlīhua'ca'n calhāhuālh jā yākō'lh chic ixpālacata jā
taka'lhī tū natahua'.
37 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Tahuanilh:

—Lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ixlacasqui'nca makās namakscujcan ē chuntza' tzē nalītamāhuacan pāntzīn tū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.

38 Jesús cāhuanilh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit? Caquīlaktzī'ntit.

Taquīlaktzī'lh ē a'cxni' taca'tzīlh, tahuanilh:

—Macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'.

39 Xla' cāmāpa'ksīlh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzitit ē xtum catatahuī'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

40 Ixuī'lh pūlacatunu' jā tatahuī'lh a'ktin cientu.
Nā ixuī'lh ā'makapitzīn pūlacatunu' jā tatahuī'lh
tu'pu'xamacāuj. 41 Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn
ē tantu' squī'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē
maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn
ē cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamāpitzilh na
ixpu'nanca'n tachi'xcuhuī't. Nā cāmāpitzini'lh tantu'
squī'ti' ixlīpō'ktuca'n. 42 Tahua'lh ixlīpō'ktuca'n ē
taka'sli. 43 A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tasacli
xalacpītzun pāntzīn ē squī'ti'. Lītatzumalh pācāujtu'
chā'xta tū quītāxtūni'lh. 44 Tī tahuā'yalh a'kquitzis mil
chi'xcuhuī'n ixtahuanī't.

Jesús kelhtlā'huanli xcān
Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

45 Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit ixtuntacut nac mar nac Betsaida līhuan quit na'iccāmacā'n tachi'xcuhuī't.

46 A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' tā'cxtunu'lh nac
sipej na'orarlī. 47 A'cxni' tā'cnūlh chi'chini', Jesús ixlīmān
ixuī'lh nac ti'ya't līhuan ī'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac
barco ixpu'nan mar. 48 Jesús laktzī'lh chī jāla ixa'n
barco ixpālacata ixū'numā'lh. A'cxni' ī'xkakamā'lhtza',

Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlha xcān ē ixcālak-
talacatzuna'jīlh. 49-50 Xlaca'n talaktzī'lh ē tajicua'nli
ē tata'salh. Ixlīpō'ktuca'n talaktzī'lh catīhuālh ixkel-
htlā'huantēlha xcān ē tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh
ē ū'tza' talījicua'nli. Palaj tunca Jesús cātā'chihuīna'nli
xlaca'n ē cāhuanilh:

—Catahuixcānī'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.

51 Tojōlh nac barco jā ixtahui'lāna'lh xlaca'n ē ca'cslalh
ū'ni'. Xlaca'n talī'a'cnīlh. 52 Masqui ixtalaktzī'nī't chī
Jesús mālhuhuīlh pāntzīn, jā ixta'a'ka'ī'ni'lh ixlītli'hui'qui
Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlanī'n nac cā'lacchicni' Genesaret
Mt. 14:34-36

53 A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac
xcān, ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret ē
tachī'jūlh ixbarcoca'n. 54 A'cxni' tataxtulh nac barco,
tachi'xcuhuī't talakapasli Jesús. 55 Palaj ta'a'lh calhāx-
cuhuālh ē tzucuca cālīmincan ta'jatatlanī'n nac talajni'.
Cālē'nca jā ixuī'lh Jesús. 56 Calhāxcuhuālh Jesús tanūlh
nac lacsti'na'j cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni'
ē masqui nac ranchuj, ixcāmāpī'can ta'jatatlanī'n nac
talajni' ē ī'squi'ni'can xmān cacāmakxtekli nataxa'ma
ixtampān ixlu'xu'. Ixlīpō'ktuca'n tī taxa'malh ixlu'xu'
tatzeyankō'lh.

7

Tū cālactlahua chi'xcuhuī'n
Mt. 15:1-20

1 Talaktalacatzuna'jīlh Jesús fariseos ē makapitzīn
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xalanī'n nac
Jerusalén tī ixtalakminī't Jesús. 2 Ixtalaktzī'nī't
makapitzīn ī'scujnu'nī'n Jesús tī ixtahuā'yamā'nalh
ē jā pūla ixtamakacha'ka'nī't. 3 Jā chuntza'

ixtatlahua fariseos ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn israelitas. Palh xlaca'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuhuī' ixtahui'latca'n ī'xū'nāpapca'n.
4 A'cxni' ixtaquītaspi'ta nac lītamāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamakacha'ka'n pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahui'latca'n ī'xū'nāpapca'n hua'chi chī talīpūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun līcā'n ē ixpūtama'ca'n.
5 Takelhasqui'nīlh Jesús fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n jā tamākentaxtū tū quixū'nāpapca'n quincātamāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca.

6 Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n. Mimpālacataca'n lītzo'kli profeta Isaías jā tatzo'kni':

Tzamā' tachi'xcuhuī't xmān tahuan quintalakachi'xcuhuī'.
Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.
7 Jā tū līmacuan chī quintalaktaquilhpūta.
Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhuī'n.
Chuntza' tzo'kli Isaías.

8 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē mākentaxtūyā'tit ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē vasos chī ixlacasqui'nca ē tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn tahui'lat.

9 Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē mākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n.
10 A'ntza' jā tzo'kli Moisés, chuntza' huanli:
Cacālakachi'xcuhuī' mintāta' ē mintzī'.

Moisés nā huanli:
Camāmaknīnīnca tī cachīhuālh huani ixtāta' o ixtzī'.
11 Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Māsu'yu'yā'tit palh
chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': "Jāla icmak-
tāyayān ixpālacata ixlīpō'ktu tū icka'lhī, ū'tza' Corbán."
(Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza'
Dios.) 12 Chuntza' jā makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' ē
ixtzī'. 13 Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ix-
pālacata māsu'yu'yā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan
ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Lhūhua' tū tlahua'yā'tit
hua'chi tzamā' —huanli Jesús.

14 Jesús cāmāta'satīnīni'lh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj milīpō'ktuca'n ē caca'tzītit. 15 Jā
tū a'nan tū naquilhtanū chi'xcu' hua'chi līhua' ē chuntza'
nalīka'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu chā'tin chi'xcu' tū
jā tze tachihuīn, ū'tza' nalīka'lhī ixcuenta. 16 Cuenta
catlahua'tit tū kexpa'tā'tit —huanli Jesús.

17 A'cxni' Jesús ixtanūnī't nac chic, jātza' ixa'nan
lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh
tūchu ixuanicu'tun tū līca'tzīni'can. 18 Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ¿ē jā kexpa'tā'tit? Ca'tzīyā'tit catūx-
cuhuālh tū naquilhtanū chā'tin chi'xcu', ū'tza' jā catilact-
lahualh. 19 Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza' taxtu. Jā
catitanūlh na ixtalacapāstacni'.

Chuntza' līmāsu'yulh pō'ktu tze tū hua'yāuj. 20 Jesús
chihuīna'mpālh:

—Tū quilhtaxtu chā'tin chi'xcu', ū'tza' nalactlahua.
21 Palh jā tze ixtalacapāstacni' chā'tin chi'xcu', xla' na-
puhuan tū jā tze. Ū'tza' nalīka'lhīcu'tun ixtā'lāpāxquī'n
ē nalītlahua tū jā tze ē nalīmaknīni'n. 22 Naka'lhāna'n
ē naka'lhīcu'tun tū ixla' ā'chā'tin ē natlahua tū jā tze.
Natampi'lhīni'n ē na'a'kskāhuī'nin ē natlahua tū jā tze
ē nalakca'tzāna'n ē na'a'ksa'nini'n ē ka'tla' namakca'tzī

ē jā tze ixtalacapāstacni' naka'lhī.
[23] Pō'ktu tzamā' tū jā tze ē tamātlahuī jā tze chā'tin chi'xcu'. Nā tzamā' tataxtu na ixpūlacni' chā'tin chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni' —huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'ī'ni'lh Jesús
Mt. 15:21-28

[24] A'cxni' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui ixlacasqui'n jā tī chā'tin ixca'tzīlh ixuī'lh a'ntza', jāla tatzē'kli.
[25] Palaj tunca milh chā'tin puscāt. Ixtzu'ma'jāt puscāt ixka'lhī jā tzeya ū'ni'. Māca'tzīnīca a'cxni' chilh Jesús ē lakmilh ē tatzokostani'lh.
[26] Puscāt jā israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Ī'squi'ni' talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt jā tzeya ū'ni'.
[27] Jesús huanilh:

—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can chichī'n.

[28] Puscāt kelhtīlh:

—Ixlīcāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichī'n tzē tasacua' tū tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.

[29] Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī hua'na'. Tzētza' napina' na minchic. Jā tzeya ū'ni' taxtuni'nī'ttza' mintzu'ma'jāt.

[30] Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'ma'jāt ixmā'lh nac tama' ē ixtasu'yu ixtaxtuni'nī'ttza' jā tzeya ū'ni'.

Jesús mātzeyīlh chi'xcu' tī jāla ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuīna'n

[31] Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē tētaxtulh nac Sidón ē jā ixmāpa'ksī Decápolis. Taspi'tli nac mar tū huanican Galilea.
[32] Līmini'ca chā'tin chi'xcu' tī jā ixa'kahuāna'n ē kō'ko' ixuanī't. Squi'ni'ca caxa'malh.
[33] Jesús lē'lh chi'xcu' lacapunchuna'j jā jā ixtatakēstoka tachi'xcuhuī't ē mānūni'lh ixmakaspulh na ixa'ka'xko'lh.

Chojmanīlh ixmacan ē nā xa'malh na ī'sī'makā't chi'xcu'.
34 Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Jaxapānīlh ē huanli:

—¡Efata! (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ¡Cata-
laquī'lh!)

35 Palaj tunca tatzeyalh ixa'ka'chakān chi'xcu' ē kex-
matli. Tzeyanli ī'sī'makā't ē tzētza' ixchihuīna'n. 36 Jesús
lacatejtin cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh.
37 Xlaca'n tī cāmāca'tzīnīca ixtalī'a'cnī ē tahuanli:

—Pō'ktu tū tlahuanī't, pō'ktu tze. Ū'tza'
cāmā'a'kahuanī tī a'katāp ē cāmāchihuīnī tī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil tachi'xcuhuī't
Mt. 15:32-39

1 Tzamā' quilhtamacuj ixtatakēstoknī't tachi'xcuhuī't ē
jā tū ixa'nan tū natahua'. Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n
ē cāhuanilh:

2 —Iccālakalhu'man tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza'
quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'.
3 Palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n ē jā tahuā'yanī't, ix-
taxlajua'nalh nac tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzīn xlaca'n
taminī'ta'ncha' makat.

4 Ī'scujnu'nī'n takelhtīlh:

—¿Chī nacālīmāhuī'yāuj tachi'xcuhuī't huā'tzā' jā jā tī
huī'lh?

5 Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Mactojon.

6 Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh
tachi'xcuhuī't nac ti'ya't. Cātayalh mactojon pāntzīn
ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāpitzini'lh ē

cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n natamāpitzi tachi'xcuhuī't.
Chuntza' tatlahualh. 7 Nā ixtaka'lhī makapitzīn xalacstīn
squī'ti' ē Jesús maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata
squī'ti'. Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzini'tit.

8 Ixlīpō'ktuca'n tahuā'yalh ē talīka'sli. Tamākēstokli
xalacpītzun tū quītāxtūlh ē tamātzumalh pātojon chā'xta.
9 Tī tahuā'yalh hua'chi a'ktā'ti' mil ixtahuanī't. Jesús
cāmacā'lh tachi'xcuhuī't na ixchicca'n. 10 Palaj tunca xla'
ē ī'scujnu'nī'n tatojōlh nac barco ē tachā'lh jā ixmāpa'ksī
cā'lacchicni' Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús catlahualh a'ktin lī'a'cnīn
Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

11 Fariseos talakmilh ē tatzuculh tatā'lāhuani Jesús.
Tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn tū nalītasu'yu xla' xala' nac
a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun.
12 Jesús cājiclhuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuhuī't tasqui'n lī'a'cnīn?
Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lāna'ntit
chuhua'j jā caticātamāsu'yuni'n lī'a'cnīn.

13 Cāmakxtekli ē tojōpālh nac barco ē a'lh ixtuntacut
nac xcān.

Camaktaka'lhtit tū tahuan fariseos
Mt. 16:5-12

14 Xmān mactin ixuī'lh pāntzīn nac barco ixpālacata
ixtapātza'nkānī't ē jā talē'lh pāntzīn. 15 Jesús cāmaxquī'lh
talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lhtit ixlevaduraca'n
fariseos ē Herodes.

16 Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.

17 Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh. Ū'tza' līca'tzīlh
jā ixtakexmata xla' ixlīchihuīna'mā'lh ixtamāsu'yun
fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit?
¿Jā cuenta tlahua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit? ¿Jā ka'lhī'yā'tit
milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit? 18 Ka'lhī'yā'tit
milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit
mina'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'na'nā'tit? ¿Ē jāla
lacapāstacna'nā'tit? 19 A'cxni' iccāche'kelh macquitzis
pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhuī'n,
¿chī pālā't chā'xta mātzuma'tit xalacpītzun tū mākēstok-
tit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Pācāujtu'.

20 Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' ic-
cālīmāhuī'lh a'ktā'ti' mil, ¿chī pālā't chā'xta mātzuma'tit
xalacpītzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Pātojon.

21 Cāhuanilh:

—¿Ē jāna'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

22 Jesús ē ī'scujnu'nī'n tachā'lh nac cā'lacchicni'
tū huanican Betsaida ē līmini'ca Jesús chā'tin
lakatzī'n ē squi'ni'ca caxa'malh. 23 Makachi'palh ē
pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'.
Chojmanīlh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē
kelhasqui'nīlh:

—¿Tū la'ktzī'na'?

24 Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccālaktzī'n chi'xcuhuī'n tī talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

25 Palaj tunca xa'mani'pālh na ixlakastapun. Chi'xcu' lacahuāna'mpālh ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

26 Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētanū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā tī chā'tin tihuani'ya' xalanī'n nac cā'lacchicni' chī lītzeya'nti.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo
Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

27 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā huanican Cesarea Filipo. Līhuan ixta'a'mā'nalh, xla' cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n:

—Tachi'xcuhuī't, ¿chī tahuan quimpālacata?

28 Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías ē ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihuīna'.

29 Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtīni'lh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj.

30 Cāmāpa'ksīlh jā catitahuanilh nūn tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

31 Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' chuntza':

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquintalakmaka'n ē

naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.
32 Lacatejtin huanli huā'mā' tachihuīn. Palaj
tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzē'k huanilh jā
cahualh chuntza'. 33 Jesús cālaktalakspi'tli ē cālaktzī'lh
ī'scujnu'nī'n ē lacaquilhnīlh Pedro ē huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

34 Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhuī't ē ī'scujnu'nī'n ē
cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintalacasqui'nīn masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. 35 Tī
ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalīpātīni'n quimpālacata,
jā catitaka'lhīlh ixlatamatca'n tū jā catilaksputli. Tī
natapātīni'n masqui natanī quimpālacata ē ixpālacata
xatze tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū
jā catilaksputli. 36 Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh
ixlīpō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh
jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilaksputli. 37 Jā tū a'nan tū
xla' tzē namāstā' ē chuntza' nalīka'lhī ixlatamat tū jā
catilaksputli. 38 Tachi'xcuhuī't tī tahui'lāna'lh chuhua'j
taputza ā'xtum dios. Palh catīxcuhuālh hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't ē nalīmāxana'nā'tit quimpālacata ē ixpālacata tū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclīmāxana'n a'cxni' na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē na'icka'lhī ixlītli'hui'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min ixángeles tī xalactze.

9

1 Jesús cāhuanipālh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzīn tī tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh

a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús
Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

2 Ixlīlakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē
Jacobo ē Juan ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh
nac a'ktin sipej tālhmā'n ē tatā'cxtulh. A'ntza' talakpalīlh
Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. 3 Ixlu'xu' xkakalh
ē stala'nka' huanli hasta ixlīlakachi'xua'nancan. Jā tū
a'nan nac cā'ti'ya'tna' tū mālakchā'nī chī ixlīstala'nka'.
4 Cātasu'yuni'lh Elías ē Moisés ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh
Jesús. 5 Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalītze hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāuj huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

6 Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī chī
nahuan ē ixkelhatu'tunca'n tajicua'nli. Ū'tza' līhuanli
chuntza'. 7 Palaj tunca milh a'ktin poklhnu' ē cālīta-
macsti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē
huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'ttit tū huan.

8 Palaj tunca talacaputzalh ē nūn chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlīmān talaktzī'lh.

9 A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū laktzī'nī'ta'ntit. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālhmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

10 Tzē'k taca'tzīlh huā'mā' tachihuīn ē ixtalākelhasqui'nīmā'nalh:

—¿Tū huanicu'tun tzamā' lacastālancuana'ncan na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n?

11 Takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn palh ixlacasqui'nca xapūla namin Elías ē
ā'līstān namin Cristo tī Dios lacsacnī't?
12 Jesús cākelhtīlh:

—Ixlīcāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nacāxtlahuakō'
ixlīpō'ktu. ¿Ē jā tatzo'kni' ixpālacata Chi'xcu' xala'
Tālhmā'n napātīni'n lhūhua' ē nalakmaka'ncan? 13 Quit
iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē makapitzīn
chi'xcuhuī'n tatlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n.
A'kspulalh chuntza' chī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeya ū'ni'
Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

14 A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh
ā'makapitzīn scujnu'nī'n, talaktzī'lh chī lhūhua'
tachi'xcuhuī't ixtalītamacsti'li'nī't. Xamākelh-
tahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtatā'lāhuanimā'nalh
scujnu'nī'n. 15 A'cxni' tachi'xcuhuī't talaktzī'lh Jesús,
talī'a'cnīlh ē palaj tunca talaktu'jnulh ē tatā'chihuīna'nli.
16 Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū līchihuīna'mpā'na'ntit?

17 Kelhtīlh chā'tin na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīmini'n quinka'hua'cha.
Ka'lhī jā tzeya ū'ni' tū makakō'ko'nī. 18 Calhāxcuhuālh
chi'pa ē a'ntza' māmakahuasī nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu
ē lāxcakō' ixtatzan ē lhtuncu lakō'. Iccāsqui'ni'lhtza'
miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh. Xlaca'n jāla tamāxtuni'lh.

19 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā tzej a'ka'ī'yā'tit. ¿Hasta jā'cxni'
na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit?
¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n chī
hui'lāna'ntit? Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

[20] Talīmini'lh ē a'cxni' laktzī'lh Jesús, jā tzeya ū'ni'
makapaxnīni'n ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē tapi'li'lh
ē kelhpupulh. [21] Jesús kelhasqui'nīlh ixtāta' ka'hua'cha:

—¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā' ta'jatat?

Ixtāta' kelhtīni'lh:

—Hasta ixlīska'ta tzucunī't. [22] Maklhūhua'
a'cchichintapūlh nac macscut ē nac xcān. Ixmaknīcu'tun.
Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh, caquilālakalhu'mauj
quina'n ē caquilāmaktāyauj.

[23] Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni': "Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh?" Palh hui'x a'ka'ī'ni'ya' Dios ē līpāhua'na' Dios, chuntza' tzē na'iclītlahuani'yān catūxcuhuālh.

[24] Palaj tunca ixtāta' ka'hua'cha ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'ī'. Caquimaktāya' ixpālacata quisputni'cus chī tzej na'ica'ka'ī'.

[25] A'cxni' Jesús cuenta tlahualh chī ixtatu'jnun talak-
milh ixtalaktakēstokmā'nalh, xla' lacaquilhnīlh jā tzeya
ū'ni' ē huanilh:

—Icmāpa'ksīyān hui'x tī makā'katāpanī'ta' ē makakō'ko'nī'ta' ka'hua'cha. Icmāpa'ksīyān cataxtu xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na ixpūlacni'.

[26] Jā tzeya ū'ni' ta'salh ē makapaxnīni'lh ka'hua'cha
ē taxtulh. Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't.
Ū'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

[27] Jesús makachi'palh ē maktāyalh ē ka'hua'cha
tā'kaquī'lh.

[28] A'cxni' Jesús ē ī'scujnu'nī'n tatanūlh nac chic, ē
ixlīmānca'n ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeya ū'ni'?

[29] Cāhuanilh:

—Jā tzeya ū'ni' hua'chi huā'mā' xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración ē palh nalīhui'lī'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nanī

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

30 Tataxtulh a'ntza' ē ta'a'lh ē ixtalatlā'huan nac es-
tado Galilea. Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan ixuī'lh
a'ntza' 31 ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh ī'scujnu'nī'n.
Ixcāhuani:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n, ē naquilīmacamāstā'can na ixmacanca'n chi'xcuhuī'n. Xlaca'n naquintamaknī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

32 Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca?

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

33 Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Capernaum.
A'cxni' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixlālīquilhnīpā'nantit a'cxni' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

34 Xlaca'n taquilhca'cslalh ixpālacata līhuan
ixtatlā'huamā'nalh nac tej, ixtalālīquilhnīmā'nalh
ixpālacata tīchu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca na
ixlacpu'na'i'tātca'n. 35 Jesús tahuī'lh ē cāta'sani'lh
ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catīhuālh lacu'tun xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn ē calalh hua'chi xastancu.

36 Makachi'palh chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha ē
yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n. Cha'xli ē cāhuanilh:
37 —Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza'
nalīpāxquī' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha hua'chi
huā'yālh, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quimpāxquī'.

Catīxcuhuālh tī quimpāxquī' quit, nā pāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit.

Tī jā quiclhlaktzī'n Jesús, ū'tza' namaktāya
Mt. 10:42, Lc. 9:49-50

38 Juan huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin chi'xcu' tī ixmāpācuhuī mintacuhuīni' ē ū'tza' ixcālīmaxtumā'lh jā tzeya ū'nī'n. Icuaninī'tauj jātza' catlahualh chuntza' ixpālacata xla' jā quincātā'latlā'huanān quina'n.
39 Jesús huanli:
—Camakxtektit ē jā timāmakchuyīyā'tit. Jā tī chā'tin tī natlahua lī'a'cnīn a'cxni' namāpācuhuī quintacuhuīni' ē palaj tunca tzē naquilakapala.
40 Tī jā quinquiclh-laktzi'n, ū'tza' quincāmaktāyayān.
41 Ixlīcāna' tū ic-cāhuaniyān: catīxcuhuālh tī nacātā'hua'yān xcān ix-pālacata hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ū'tza' nax-okonu'ni'can.

Cuenta catlahua'tit tū mātlahuīyān tū jā tze
Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

42 Jesús chihuīna'mpālh:
—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin mac-sti'na'j ka'hua'cha tī quina'ka'ī'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. Ā'chulā' xatze ixpixchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar najicsua' ē jā ixa'kskāhuī'lh ka'hua'cha.
43 'Jā tze palh mimacan nalītlahua'yā'tit tū jā tze. Xalītze macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milata-matca'n tū jā catilaksputli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentu' mimacanca'n tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacā-talīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' macscut jā makstin catimixli.
44 A'ntza' xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

45 ’Jā tze palh mintujanca'n nalītlahua'yā'tit tū jā
tze. Xatze palh tantustuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit
milatamatca'n tū jā catilaksputli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit
kentu' mintujanca'n tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza'
nacātalīmacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. 46 A'ntza'
xtokonu'lūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni'
ixquinītca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

47 ’Jā tze palh tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze ixpālacata
catūhuālh tū talaktzī'n milakastapunca'n. Xatze lakak-
entin ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilak-
sputli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n
tū nacāmātlahuīyān tū jā tze ē ū'tza' nacātalīmacā'nān
hui'xina'n nac pūpātīn. 48 A'ntza' xtokonu'lūhua' jā mak-
tin catitahua'kō'lh xamasni' ixquinītca'n tī natapātīni'n ē
jā catimixli macscut.

49 ’Ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n natapātīni'n ixpāla-
cata ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chi macscut ē
ixlacasqui'nca chuntza' chī līhua' maclacasqui'n matzat.
Tū lakahui'līcan Dios, pō'ktu nalīmāsko'kō'can matzat.
50 Masqui matzat tze, palh matzat jātza' sko'ko'xnin,
¿chī nalīmāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na
milatamatca'n. Tzej nalatahui'la'yā'tit —huanli Jesús.

10

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekcan puscāt
Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

1 Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā
huanican Judea. Ē nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha'
ixtuntacut nac xcān Jordán. Tatzucupālh tatakēstoka
tachi'xcuhuī't. Jesús tzucupālh cāmāsu'yuni' chuntza'
chī ixlīsmanīnī't. 2 Talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzīn
fariseos. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzē namakxtekcan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'?
3 Jesús cākelhtīlh:
—¿Chī cāmāpa'ksīn Moisés jā tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn?
4 Xlaca'n tahuanilh:
—Moisés huanli: "Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt."
5 Jesús cāhuanilh:
—Xalīlacxumpīn hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn.
6 A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj, tatzo'kni' chuntza':
Dios tlahualh chi'xcu' ē puscāt.
7 Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chi'xcu' ē
natā'talacxtimī ixpuscāt.
8 Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu.
Chuntza' tatzo'kni'. Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān
chā'tin. 9 Chuntza' jā minī'ni' chi'xcuhuī'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuanī't tzaj chā'tin.
10 A'cxni' tatanūpālh nac chic, takelhasqui'nīlh
ī'scujnu'nī'n ixpālacata tū huanli. 11 Jesús cāhuanilh:
—Catīxcuhuālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. Chuntza' tlahua tū jā tze. 12 Palh
chā'tin puscāt namakxteka ixkōlu' ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin chi'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixtā'lāpāxquī'n.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn
Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

13 Cālīmini'ca Jesús lacstīn nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan.
Ī'scujnu'nī'n tatzuculh talacaquilhnī tī ixtalīmin.
14 A'cxni' Jesús ca'tzīlh tū ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh
ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmāmakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksī Dios a'ntza' jā māpa'ksīni'nkō', xlaca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.
15 Ixlīcāna' iccāhuaniyān tī jā ta'a'ka'ī' chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'ī', jā maktin catitatanūlh jā māpa'ksīni'nkō' Dios.
16 Jesús cācha'xli lacstīn ē cālīcucslutli ixmacan ē cāsicua'lanātlahualh.

Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'nli Jesús
Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

17 Jesús a'mpālh, ē ixtlā'huamā'lh nac tej. Laktu'jnulh chā'tin chi'xcu' ē tatzokostani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Tzeya Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'iclīka'lhī quilatamat tū jā catilaksputli?

18 Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī tze ē ū'tza' Dios.
19 Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxquī'n.
Jā timaknīni'na'.
Jā tika'lhāna'na'.
Jā tilīchihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.
Jā ti'a'kskāhuī'maktīya' catūhuālh.
Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

20 Xla' kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quilīska'ta'.

21 Palaj tunca Jesús laktzī'lh ē pāxquī'lh ē huanilh:

—Ā'xmān a'ktin tisputni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzi'ni'ya' tumīn xcamanīnī'n ē naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'līstān naquintā'pina', masqui napātīni'na'.

22 A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ē a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

23 Jesús calhāxcuhuālh cālaktzī'lh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Xlaca'n tī lacricujnu' jicslīhua' natatamakxteka Dios nacāmāpa'ksī.

24 Ī'scujnu'nī'n talī'a'cnīlh ixtachihuīn. Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān xlaca'n tī talīpāhuan
ixtumīnca'n, jicslīhua' natatā'tapa'ksī Dios. 25 Jicslīhua'
nalīpātle'kecu'tun a'ktin camello na ixtani' līxtokon. Ā'chulā' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā namāpa'ksīni'nkō' Dios.

26 Xlaca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tīchu tzē namakapūtaxtūcan?

27 Jesús cālaktzī'lh ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n jāla catitatlahualh tū natalī'a'kapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū ixpālacata Dios tzē tlahua pō'ktu.

28 Pedro tzuculh chihuīna'n ē huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'līkō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

29 Jesús kelhtīni'lh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Huī'lh tī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'lī ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'ca'n, o
ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixpūcuxtuca'n, 30 ā'chulā'
nataka'lhī nac tzamā' cā'quilhtamacuj. Hua'chi a'ktin cientu ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n ē ixtzī'ca'n ē ixtāta'ca'n ē ixcamana'ca'n ē ixpūcuxtuca'n. Nā nacāmakapātīnīncan. Nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilaksputli jā Dios
māpa'ksīni'nkō'. 31 Lhūhua' a'nan tī ixlacasqui'nca
huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā ixtā'chuntza'

catihuanli. Lhūhua' a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' nalacasqui'nca.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

32 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtatā'cxtunu'mā'nalh nac Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha. Xlaca'n talī'a'cnīlh ē tī ixtastālani' ixtajicua'n. Cālē'mpālh lacapunchuna'j kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē tzucupālh cāhuani tū
na'a'kspula. 33 Jesús cāhuanilh:

—Ca'tzīyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' naquimacamāstā'can ixpālacata quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Naquimacamāstā'can na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimaknīca. Xlaca'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xalanī'n
makat. 34 Naquintalakapala ē naquintakēsnoka ē naquintalakachojmanī ē naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

Jacobo ē Juan tasqui'nli a'ktin talakalhu'mān
Mt. 20:20-28

35 Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo, talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilātlahua'ni'yāuj tū na'iccāsqui'ni'yān.

36 Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yān?

37 Xlaca'n tahuanilh:

—A'cxni' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layān, chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxuqui.

38 Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? Ū'tza' hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē hua'chi quintā'a'kpaxā'tit.

39 Xlaca'n tahuanli:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chī quit, 40 ū'tza' naquilāpāx-
tūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacata tī Dios lacsacli.

41 A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzīlh tū kel-
hasqui'nīca Jesús, tatzuculh talīsītzī'ni' Jacobo ē Juan.
42 Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'nī'n tī tā'tapa'ksī xlaca'n. Palha' tamāpa'ksīni'n.
43 Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catīx-
cuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n
ā'makapitzīn. 44 Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi
ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn hui'xina'n. 45 Quit Chi'xcu'
xala' Tālhmā'n. Quit jā icmilh na'icla hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo tī lakatzī'n ixuanī't
Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

46 Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jericó. A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó, tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n ē lhūhua' tachi'xcuhuī't. Na ixpāxtūn tej ī'squi'ni'huā'yahuī'lh lakatzī'n tī ixuanican Bartimeo

ixka'hua'cha Timeo. 47 A'cxni' ca'tzīlh ixtētaxtumā'lh
Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa ē huanli:

—¡Jesús, hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti quit!

48 Lhūhua' chi'xcuhuī'n talacaquilhnīlh ē tahuanilh:

—Caquilhca'csla'.

Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma'nti!

49 Jesús tāyalh ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuanilh:

—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús ta'sani'yān.

50 Xla' tamakxtulh a'ktin ixlu'xu' ē tāyalh ē lakmilh
Jesús. 51 Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquimālacahuā'ni'.

52 Jesús huanilh:

—Tzētza' napina'. Hui'x a'ka'ī'nī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' lītzeya'ntitza'.

Xamaktin lacahuāna'lh ē stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús tanūlh nac Jerusalén
Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

1 A'cxni' ixtalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej jā huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania.
Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' ī'scujnu'nī'n 2 ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milacatza'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit nalaktzī'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacanī't. Jā tī chā'tin tī kētahui'lanī't. Caxcuttit ē caquilālīmini'uj

huā'tzā'. 3 Palh catīhuālh nacākelhasqui'ni'yān:
“¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burrito?”, hui'xina'n nakelhtīni'nā'tit: “Māpa'ksīni' namaclacasqui'n ē palaj tunca namacamimpala huā'tzā'.”

4 Ta'a'lh ē tamaclalh lakatin xasāsti'cus burro tū ixchī'yāhuacanī't. Ixyālh nac tej lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic. Tatzuculh taxcuta.

5 Makapitzīn chi'xcuhuī'n tī ixtayāna'lh takelhasqui'nīlh:

—¿Tū tlahua'pā'na'ntit? ¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

6 Scujnu'nī'n takelhtīni'lh chuntza' chī Jesús ixcāhuaninī't. Chi'xcuhuī'n tamakxtekli ē talē'lh.
7 Talīmini'lh Jesús xasāsti'cus burro ē talīkētlapalh ixlu'xu'ca'n ē xla' kētahui'lh. 8 Lhūhua' tachi'xcuhuī't
tamāpī'ni'lh ixlu'xu'ca'n nac tej. Ā'makapitzīn ixtacā' xalacstīn ixpeken qui'hui' natamāpī'ni' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh Jesús.

9 Tī ixtapūlani'tēlha ē tī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Camakapāxuīca Dios! Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quinDiosca'n.
10 Dios casicua'lanātlahualh līmāpa'ksīn tū nala, ē ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksīn quixū'nāpapca'n David. ¡Calakachi'xcuhuī'ca Dios!

11 A'cxni' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh xaka'tla' nac templo. Kōtanūtza' ixuanī't, ē a'cxni' calhāxcuhuālh laktzī'nkō'lh na ixchakān templo, taxtulh ē cātā'a'lh kelhacāujtu' scujnu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnīlh xaqui'hui' higo
Mt. 21:18-19

12 Ixlīlakalī a'cxni' tataxtulh nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. 13 Makat laktzī'lh a'katin xaqui'hui'
higo ē ixtaxtuni'nī'ttza' xapa'lhma' qui'hui'. Jesús

talacatzuna'jīlh nalaktzī'n palh ixua'ca'lhtza'
xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh jā ixyālh qui'hui', jā ixka'lhī
ixtahua'ca't. Xmān xapa'lhma' ixka'lhī ixpālacata jāna'j
ixchā'n ixpūlanān higo. 14 Jesús huanilh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca' mintahua'ca't.

Ī'scujnu'nī'n takexmatli tū huanilh qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

15 A'cxni' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh xaka'tla'
nac templo ē tzuculh cātantlakaxtu tī ixtastā'namā'nalh
ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo.
Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh
ixtumīnca'n tachi'xcuhuī't ē nā ixpūtahui'lhca'n tī ix-
tastā'mā'nalh pālūmax. 16 Jā makxtekli nūn chā'tin natē-
taxtu na ixtanquilhtīn templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh.
17 Ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't ē huanli:

—¿Ē jā tatzo'kni' chuntza'?: "Quinchic namāpācuhuī-
can chic jā tlahuacan oración. Tachi'xcuhuī't
xalanī'n calhāxcuhuālh natamin natatlahua oración."
Chī tlahuapā'na'ntit, līmāxtunī'tantīt hua'chi
ixpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

18 Cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelh-
tahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n ixtaputzamā'nalh
chī natalīmaknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús ixpālacata
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtalī'a'cnī chī ixmāsu'yu.
19 A'cxni' ixtā'cnūnī'ttza' chi'chini', Jesús ē ī'scujnu'nī'n
tataxtulh nac Jerusalén.

Scācli xaqui'hui' higo

Mt. 21:20-22

20 Ixlīlakalī tzi'saj tatētaxtulh jā ixyālh xaqui'hui' higo
ē talaktzī'lh hua'chi ī'scāckō'nī'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k.
21 Pedro lacapāstacli tū ixuaninī't Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Qui'hui' scāctāyakō'lhtza'; ū'tza' tū lacaquilhni'.

22 Jesús cākelhtīlh:

—Ca'a'ka'ī'ni'tit Dios. 23 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.
Catīxcuhuālh tī tzej na'a'ka'ī' ē jā naka'lhī a'ktu' ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej: "Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān", chuntza' nala, xmān jā caka'lhīlh a'ktu' ixtalacapāstacni'.
24 Ū'tza' iccālīhuaniyān ixlīpō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīyā'tit Dios, ca'a'ka'ī'tit ka'lhī'yā'tittza' ē namaktīni'nā'tit. 25 A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit
oración, namātza'nkēna'ni'yā'tit catīhuālh palh cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn tzē nacāmātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n. 26 Palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit
ā'makapitzīn, minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn jā caticāmātza'nkēna'ni'n tū jā tze tū tlahua'nī'ta'ntit.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

27 Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlatlā'huan xaka'tla' nac templo, talaktalacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xalakōlu'n israelitas. 28 Takelhasqui'nīlh:

—¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxquī'n huā'mā' līmāpa'ksīn?

29 Jesús cākelhtīlh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'. 30 ¿Tīchu
ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n? Caquilākelhtīuj.

31 Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmā'kpaxīni'n ixlīmāpa'ksīn Dios, naquincākel-
hasqui'nīyān: "¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?" 32 Jāla
catihuaniuj ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcuhuī'n ixpālacata cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhuī't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n tachi'xcuhuī't natasītzī' ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixta'a'ka'ī'ni' Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. 33 Ū'tza' talīkelhtīlh Jesús:

—Jā iccā'tzīyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

12

Xalacca'tzana' makscujnī'n
Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

1 Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī cha'nli mayāc tū māstā' uvas. Līculālhui'līlh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlacchī'can ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

’Ā'līstān cāmāsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. 2 A'cxni'
chilhtza' ixpūlanān uvas, macā'lh ī'scujni' na ixpū'uva.
A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū
ixla' ixtēcu' ti'ya't. 3 Tasācua'n tachi'palh scujni' ē tatucsli
ē chuntza' tamāspi'tli. Jā tū tū maxquī'ca. 4 Ixtēcu' pū'uva
macā'mpālh ā'chā'tin ī'scujni'. Tasācua'n tacucta'lalh ē
talakapalalh ē chuntza' tamacā'lh. 5 Ixtēcu' macā'mpālh
ā'chā'tin ē tamaknīlh xla'. Ixtēcu' cāmacā'mpālh lhūhua'
ā'makapitzīn. Tasācua'n cālacni'cui'līlh makapitzīn ē
tamaknīlh ā'makapitzīn.

6 ’Ā'xmān chā'tin ixuī'lhcus tī tzē namacā'ncan, ē
ū'tza' ixka'hua'cha tī ixpāxquī'. Xla' ā'xmān macā'lh ē
huanli: “Natalakachi'xcuhuī' quinka'hua'cha.” 7 Chuntza'
jā ixlīcāna'. Tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixla'
nahuankō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj ē
chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” 8 Tachi'palh ē
tamaknīlh ē taquīmacā'lh ixquilhtūn pū'uva.

9 Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī ixcāmāsācua'nīcanī't? Na'a'n ē nacāmālaksputūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

10 ¿Ē jā maktin līkelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ī'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū lītzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū
ā'chulā' ixlacasqui'nca.

11 Chuntza' tlahualh Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

12 Tī ixtaquiclhlaktzi'n Jesús titachi'pacu'tunli ixpālacata ta'u'cxca'tzīlh xlaca'n hua'chi tasācua'n nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīmakxtekli ē ta'a'lh.

Ixpālacata tamātā'jīn

Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

13 Cālakmacā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseos ē ixchi'xcuhuī'n Herodes. Cālakmacā'nca natakexmatxtu
catūhuālh tū tzē natalīmālacsu'yu. 14 A'cxni' talakchā'lh,
tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj hui'x hua'na' tū ixlīcāna'. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Lacxtim cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

15 Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj a'ktin tumīn na'iclaktzī'n.

16 Talīmini'lh a'ktin denario tū ixtumīnca'n ē Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzo'kni'?

Xlaca'n tahuanilh:

—Ixla' emperador.

17 Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.

Xlaca'n talī'a'cnīlh chī cākelhtīlh Jesús.

Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n
Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

18 Ā'līstān talakmilh Jesús makapitzīn saduceos. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanilh Jesús:

19 —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'nī'tan huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī chā'tin chi'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza', ē palh nīmakxteka ixpuscāt ē jā tī ī'ska'ta', ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhuī' ī'ska'ta' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.
20 Ixtahui'lānalh kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ixka'lhī ī'ska'ta' a'cxni' nīlh.
21 Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā xla' nīlh ē jā ka'lhīlh ī'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin ī'stancu a'cxni' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza'.
22 Chuntza' chā'tunu' ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtokli puscāt ē ixlīpō'ktuca'n tanīlh. Jā tī chā'tin ī'ska'ta'ca'n tamakxtekli. Ā'xmān nīlh puscāt.
23 A'cxni'

nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknī't.

24 Jesús cākelhtīlh:

—Ū'tza' līta'a'kskāhuī'nī'ta'ntit mina'cstuca'n.
Jā ca'tzīyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē
jā ca'tzīyā'tit chī huanī't ixlītli'hui'qui. 25 A'cxni'
nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catitamakaxtokca ē
jā catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka.
Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xalanī'n
nac a'kapūn. 26 Moisés tzo'kli ixpālacata tī
natalacastālancuana'n a'cxni' lītzo'kli a'ctzuna'j qui'hui'
tū ixlamamā'lh. ¿Ē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū Dios
huanilh Moisés? Chuntza' huanli: "Quit ixDiosca'n
Abraham ē Isaac ē Jacob." 27 Dios ū'tza' ixDiosca'n
xalakahuan ē jā xanīnī'n. Hui'xina'n ta'a'kskāhuī'yā'tit mina'cstuca'n.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca
Mt. 22:34-40; Lc. 10:27

28 Cālakmilh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni'
līmāpa'ksīn ē cākexmatli chī saduceos talālīhuanimā'nalh. Xla' ca'tzīlh chī tzej cākelhtīlh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca?

29 Jesús kelhtīlh:

—Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza'
huā'mā': "Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksīni'
quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. 30 Calīpāxqui'
Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu
mintalacapāstacni' ē milītli'hui'qui." 31 Ixlī'a'ktu'
līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': "Capāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mina'cstu." Jā tū a'nan ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

32 Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanilh:

—Ixlīcāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Huī'lh
chā'tin Dios ē xla' xmān ixlīmān Dios. 33 Ixlacasqui'nca
nalīpāxquī'yāuj ixlīpō'ktu quilīstacna'ca'n ē ixlīpō'ktu quintalacapāstacni'ca'n ē quilītli'hui'quica'n. Nā ixlacasqui'nca napāxquī'yāuj ā'chā'tin chuntza' chī quina'cstuca'n quincātapāxquī'yān. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālacnūnīyāuj Dios tū maknīcan ē tū lhcuyucan.

34 Jesús cuenta tlahualh chī tzej lacapāstacli ē kelhtīlh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn. Jesús huanilh:

—Tisputni'yān xmān macsti'na'j natapa'ksīni'ya' Dios.

Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Cristo ī'xū'nātā'nat David
Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

35 Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't xaka'tla' nac templo ē cāhuanilh:

—Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ¿chī talīhuancan Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtaxtūnu'
ū'tza' ī'xū'nātā'nat David? 36 Tzamā' David huanli
chuntza' chī māsu'yuni'lh Espíritu Santo ē chuntza' tzo'kli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' quit
na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhlaktzi'.”

37 Palh David līchihuīna'nli ī'xū'nātā'nat ē māpācuhuīlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanli Jesús.

Lhūhua' tachi'xcuhuī't līpāxuhua takexmatli.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

38 A'cxni' Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't, ix-
cāhuani:

—Catamaktaka'lhtit ē jā ticālī'a'kskāhuī'yān xamākel-
htahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun
xapūlhmā'n ixlu'xu'ca'n. Nā talacasqui'n
cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuhuī'ca
nac cā'tejen. 39 Na ixtemploca'n israelitas
xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n
cacālakachi'xcuhuī'ca jā tlahuacan cā'tani'. 40 Xlaca'n
ta'a'kskāhuī'maktī ixchicca'n tī ixtacānīmaka'ncanī't ē
ā'līstān na'j tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'ncan ē chuntza'
talī'a'kskāhuī'nin. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā
ā'makapitzīn.

Tū māstā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't

Lc. 21:1-4

41 Jesús tahuī'lh na ixlacatīn jā ixmojōcan tumīn tū
maxquī'can Dios. Ixcālaktzī'mā'lh tachi'xcuhuī't a'cxni'
ixtamojō ixtumīnca'n. Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh
lhūhua' ixtumīnca'n. 42 Milh chā'tin tī nīmaka'ncanī't;
xcamanīn ixuanī't. Xla' cāmojōlh pektu' ixtumīn co-
bre; xmān macsti'na'j ixtatlaj. 43 Jesús cāta'sani'lh
ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān: tū mojōlh huā'mā' xcamanīn
tī nīmaka'ncanī't ā'chulā' ixtatlaj na ixlacatīn Dios ē jā
tū tamojōlh ā'makapitzīn. 44 Xlaca'n tamojōlh xmān
tū ixcāquītāxtūni'nī'ttza' ixpālacata xlaca'n lacricujnu'.
Puscāt, xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māstā'kō'lh
ixlīpō'ktu tū ixlīhuā'yan.

13

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo
Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

1 A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh xaka'tla' nac templo, chā'tin ī'scujnu'nī'n huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Tzēhuanī't chihuix tū lītlahuacanī't huā'mā' xaka'tla' templo ē tzej taxtulh.

2 Jesús kelhtīlh:

—Calaktzī'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākētahuī'lh. Ixlīpō'ktuca'n nataponckō' ē talhta'm nalacla.

Nalīca'tzīcan chī na'a'ksputa cā'quilhtamacuj
Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

3 Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n sipej jā huanican Olivos ē na ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés tzē'k takelhasqui'nīlh:

4 —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclīca'tzīyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti?

5 Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān.
6 Lhūhua' chi'xcuhuī'n natahuan taka'lhī quilīmāpa'ksīn.
Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't.”
Chuntza' lhūhua' tī nacā'a'kskāhuī'can.
7 ’Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan jā lacatzuna'j
lāta'lamā'ca ē nacātamāca'tzīnīyān chī lāta'lamā'ca
makat. Jā tijicua'nā'tit. Chuntza' pūla na'a'kspula.
Jāna'j ixlī'a'ksputni'. 8 Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhlaktzi'
nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun
ā'chā'tin. Calhāxcuhuālh natachiqui ti'ya't ē na'a'nan
tatzi'ncstat. Ixlīpō'ktu huā'mā' xmān ixlītzucuni' chī
napātīni'ncan.

9 ’Cuenta catlahua'tit ixpālacata nacātamacamāstā'yān
jā tahui'lāna'n māpa'ksīni'nī'n ē nacātamaksno'kān
nac templo. Quilā'a'ka'ī'ni'yāuj ē ū'tza' nacātalīlē'nān
na ixlacatīnca'n gobernadores ē na ixlacatīnca'n
māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit
quimpālacata.

10 ’A'cxni' jāna'j ā'sputa tzamā' cā'quilhtamacuj,
ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'can xatze tachihuīn
tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.
11 A'cxni' nacātachi'payān ē nacātamacamāstā'yān a'ntza'
jā tahui'lāna'lh māpa'ksīni'nī'n, jā catilī'a'ktayuntit
pūla chī nalītamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit tū
puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā' hora. Jā hui'xina'n
catichihuīna'ntit. Espíritu Santo nacāmāchihuīnīyān.

12 ’Tī quinta'a'ka'ī'ni' nacāmacamāstā'can jā
tahui'lāna'lh māpa'ksīni'nī'n. Masqui ixtā'tinca'n
natamacamāstā' nacāmaknīcan. Xanatātana'
natamacamāstā' nacāmaknīcan ixcamana'ca'n tī
ta'a'ka'ī'. Lacstīn natasītzī'ni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n
tī ta'a'ka'ī' ē natamāmaknīnīni'n. 13 Ixlīpō'ktuca'n
tachi'xcuhuī't nacātaquiclhlaktzī'nān ē xmān tū
quilīpālacata. Tī natatāyani' hasta a'cxni' natanī, xlaca'n
nacāmakapūtaxtūcan.

14 ’Nalaktzī'nā'tit tzamā' jā tze tū nalactlahuakō' ē
natāya jā jā minī'ni' chuntza' chī tzo'knulh profeta Daniel.
Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', iccāhuaniyān hui'xina'n tī
kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit. A'cxni' nalak-
tzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la hasta
nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac Judea. 15 Tzamā'
quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn
ixchicca'n, jā catitatanūlh na ixchicca'n natamāxtu
catūhuālh tū ixla'ca'n. 16 Tī tascujmā'nalh nac pūcuxtu
jā catitataspi'tli na ixchicca'n natataya ixlu'xu'ca'n.

17 Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīnī't
o tī tamātzi'quī'ni'ncus.
18 ’Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit
a'cxni' lonknu'n. 19 Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'.
Hasta a'cxni' Dios mālacatzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj,
jā maktin pātīni'ncanī't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jātza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'līstān.
20 Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jīlh huā'mā' quilhtamacuj,
jā ixta'a'kapūtaxtulh jā tī chā'tin. Dios namāmacsti'na'jī
ixpālacata cālakalhu'man xlaca'n tī cālacsacnī't.
21 ’A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catīhuālh
ixcāhuanin: “Chā calaktzī'ntit. Ā' huī'lh Cristo tī
Dios lacsacui'līlh”, jā cati'a'ka'ī'tit. Palh catīhuālh
ixcāhuanin: “Chā calaktzī'ntit. Ā'jnanu' yālh”, jā
cati'a'ka'ī'tit. 22 Natamin lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n ē
makapitzīn natahuan māni' xlaca'n Cristo ē ā'makapitzīn
natahuan māni' xlaca'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Nā
natatlahua lī'a'cnīn nata'a'kskāhuī'cu'tun xlaca'n tī
Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhuī'lh tī Dios cālacsacli
masqui nacā'a'kskāhuī'can ā'makapitzīn. 23 Skalalh
catahui'la'tit. Iccāhuanintza' ixlīpō'ktu huā'mā' ē
chuntza' jā nacātita'a'kskāhuī'yān.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālhmā'n
Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

24 Jesús cāhuanipālh:
—Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspulatza' huā'mā'
tapātīn, chi'chini' ē mālhcuyu' jā catitamāxkakēni'lh.
25 Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn
natachiqui. 26 A'cxni' naquintalaktzī'n quit Chi'xcu'
xala' Tālhmā'n chī na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī
lhūhua' lītli'hui'qui ē tzēhuanī't na'icxkaka. 27 Palaj
tunca na'iccāmacamin quinángeles ē natamākēstoka tī
cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

28 'Calīmaksca'ttit xaqui'hui' higo. A'cxni' tza'la'nka'
ixpeken ē tzucumā'lh tapu'n xapa'lhma', hui'xina'n
ca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' nalhcācnan.
29 Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū ic-
cāhuaniyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni'
nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lhtza' hua'chi
chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixlacapūn mākelhcha.
30 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā
catitanīkō'lh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā'
tū iccāhuanin. 31 Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa
ti'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; pō'ktu naken-
taxtukō'.

32 'Jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhta-
macuj o huā'mā' hora; nūn ángeles xalanī'n nac a'kapūn
jā taca'tzī. Nūn ī'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta'
ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

33 'Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit jā'cxni'
na'a'kspula huā'mā'. 34 Ū'tza' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī
na'a'n latā'kchoko makat. Nacāmacamaxquī'tā'quī'
ixchic ī'scujnu'nī'n ē nacāmaxquī' ixtascujūtca'n
chā'tunu'. Nayāhua chā'tin maktaka'lhna' nac
tanquilhtīn ē namāpa'ksī skalalh natāya. 35 Chuntza'
hui'xina'n skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tzīyā'tit
jā'cxni' namin ixtēcu' chic. Palhāsā' namin smalanka'n,
o a'cxni' chū'cus nata'sa puyux, o i'tāt tzī'sa, o a'cxni'
xkakatza'. 36 Ū'tza' skalalh calītahui'la'tit ixpālacata jā
lhtatapā'na'ntit a'cxni' xamaktin namin. 37 Iccāhuaniyān
hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nā skalalh catatahuī'lh
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't —cāhuanilh Jesús.

14

Talīchihuīna'nli natachi'pa Jesús
Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

[1] Ā'a'ktu' quilhtamacuj ī'sputacus ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalī'a'kskāhuī' Jesús natachi'pa ē natamāmaknīnīni'n.
[2] Talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh līhuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhuī't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús
Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

[3] Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyanī'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlītzuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Ū'tza' tū huanican nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē līcuctlahualh Jesús aceite.
[4] Makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh talīsītzī'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat līlalh huā'mā' aceite? [5] Ixtatlaj hua'chi ixtatlaj chā'tin chi'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē ī'stā'ca ē tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

Taquilhnīlh puscāt.

[6] Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. [7] Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'i'tātca'n. A'cxni' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahui'layān. [8] Puscāt tlahualh tū tzē ixlacpuhuan. Quilīcuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'līlhtza' chī naquimā'cnūcan.
[9] Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnīni'ncan xatze tachihuīn ixla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā'

puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús
Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

10 Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n
ixuanī't. Xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' nacāhuani
ixcāmacamaxquī'lh Jesús. 11 A'cxni' takexmatli tū
cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuanilh natamaxquī' tumīn.
Ē Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh ī'scujnu'nī'n
Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

12 Milh quilhtamacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' a'cxni'
hua'can pāntzīn tū jā lītlahuacanī't levadura. Huā'mā'
quilhtamacuj a'cxni' maknīcan xaska'ta' purecu' tū
nahua'can ixpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pas-
cua. Ī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

13 Cāmacā'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin
chi'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit. 14 Jā
xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuaniyā'tit ixtēcu'
chic: "Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā yālh cuarto jā
tzē na'iccātā'hua'yān quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani'
pascua?" 15 Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto
ixlīquilha'ktu chic. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' huī'lh.
A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'ca'n.

16 Ta'a'lh ī'scujnu'nī'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'.
Kentaxtulh chuntza' chī Jesús ixcāhuaninī't ē tacāxt-
lahualh līhua'.

17 A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza' chi'chini', Jesús cātā'chā'lh
ī'scujnu'nī'n a'ntza'. 18 Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni'
Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Chā'tin chī hui'xina'n tī quilātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquimacamāstā'.
19 Xlaca'n tatzuculh talīpuhuan ē chā'tunu' xlaca'n takelhasqui'nīlh:
—¿Ē quit?
20 Jesús cākelhtīlh:
—Chā'tin chī hui'xina'n milīkelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu. 21 Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat chi'xcu' tī naquimacamāstā'; nalīlīpuhuan. Ā'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtilacatuncuhuī'lh.
22 Līhuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:
—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quimacni'.
23 Tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmaxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē ixlīpō'ktuca'n tahua'lh.
24 Cāhuanilh:
—Ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālīmakapūtaxtū tachi'xcuhuī't. Quinka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātza'nkēna'ni' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcuhuī't.
25 Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jātza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'icua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka
Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

26 A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos.
27 Jesús cāhuanilh:
—Milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: "Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'."

28 A'cxni' naquimālacastālancuanīcan, xapūla na'ica'n
quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.
29 Pedro huanilh:
—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn
nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxtekni'.
30 Jesús huanilh:
—Ixlīcāna' tū icuaniyān. Chuhua'j huā'mā' tzī'sa
a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelh-
tatzē'ka maktu'tun.
31 Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli:
—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā
ictikelhtatzē'kni'.
Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahuanli.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemaní
Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

32 Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'chā'lh jā huanican Getsemaní.
Cāhuanilh:
—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' līhuan quit
na'icorarlī.
33 Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Jacobo ē Juan. Tzu-
culh tamakchuyī ē a'katuyunli. 34 Cāhuanilh:
—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuat. Cat-
achokotit huā'tzā' ē skalalh catahui'la'tit.
35 Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē
squi'ni'lh Dios palh tzē ixa'kapūtaxtulh tū na'a'kspula 36 ē
huanli:
—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā'
tū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Masqui
na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh
tū quit iclacasqui'n.
37 Mimpālh jā ixcāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālak-
tzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:
—¿Ē lhtatahui'la', Simón? ¿Ē jāla tāyani'tit
mintalhtataca'n nūn a'ktin hora? 38 Lakahuan

catahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān. Ixlīcāna' masqui milīstacna'ca'n tatlahuacu'tun tū xatze, mimacni'ca'n jā taka'lhī lītli'hui'qui.

39 Ixlīmaktu' a'lh lacapunchuna'j ē chu ū'tza' lacx-
tim squi'ni'lh Dios. 40 Taspi'tpālh jā ixcāmakxteknī't
ī'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Jāla
tatāyani'lh ixtalhtataca'n ē jā ixtaca'tzī chī natakelhtī.
41 A'cxni' ixlīmaktu'tun taspi'tli a'ntza' jā ixcāmakx-
teknī't, cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Tzetza'. Chuhua'j chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālhmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n
tī jā tzeya chi'xcuhuī'n. 42 Catāya'tit ē cāhuetza';
mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús
Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

43 Palaj tunca a'cxni' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'lhcus,
chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ixtalē'n ixmachītaca'n ē qui'hui'. Talīchā'lh ixlīmāpa'ksīnca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. 44 Judas ū'tza'
tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit ē nalīpinā'tit ē namaktaka'lhā'tit.

45 A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. 46 Tachi'xcuhuī't tī tatā'milh talaktala-
catzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

47 Ixyālh chā'tin tī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh
ixmachīta ē mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē
a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. 48 Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata līta'ntit mimachītaca'n ē
minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin
ka'lhāna'. 49 A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakalīyān
nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quilāchi'pauj a'cxni'?
Chuhua'j naquina'kspula ē namākentaxtū tū tzo'kcanī't
na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.
50 Ixlīpō'ktuca'n scujnu'nī'n tatzā'lalh ē chuntza'
talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh chā'tin ka'hua'cha

51 Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh. Jā ixlhakā'nī't ixlu'xu';
xmān ixlītapāchī'nī't a'ktin sábana. A'cxni' tachi'xcuhuī't
tachi'palh, 52 makalhalha tzā'lalh ē maka'lh sábana.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas
Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

53 Xlaca'n tī tachi'palh Jesús, talē'lh jā ixuī'lh xapuxcu'
pālej. Talaktakēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pāle-
jni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksīn. 54 Pedro laka makat stālani'lh ē chā'lh hasta
ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixcorralh
chic ē cātā'tahuī'lh policías. Ixcātā'sko'huī'lh nac macs-
cut.
55 Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlīpō'ktuca'n
xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n tī ixtaputzāna'nī,
xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu
Jesús natalīmāmaknīnīni'n. Jā ixtamacla tū tzē
natalīmālacsu'yu. 56 Masqui līlhūhua' talīchihuīna'nli
tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jā lacxtim tahuanli.
57 Makapitzīn tatāyalh ē ta'a'ksa'nīni'lh ē tahuanli tū jā
ixlīcāna'. Chuntza' tahuanli:

58 —Quina'n ickexmatui chī huanli: “Quit
na'icmālaksputūkō' ixlīpō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo
tū ixtatlaujca'n chi'xcuhuī'n. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
xtum na'ictlahua ā'a'ktin tū jā ixtatlaujca'n chi'xcuhuī'n.”
59 Nūn xlaca'n jā lacxtim tahuanli.
60 Xapuxcu' pālej tāyalh na ixlacpu'na'i'tātca'n ē kel-
hasqui'nīlh Jesús:
—Huā' tayāna'lh chi'xcuhuī'n tamālacsu'yumā'na'n.
¿Ē jā nakelhtīni'na'?
61 Jesús ca'cs tāyalh ē jā tū kelhtīni'lh. Xapuxcu' pālej
kelhasqui'nīpālh:
—¿Ē hui'x Cristo tī Dios lacsacnī't? ¿Ē hui'x ī'Ska'ta'
Dios tī quina'n iclakachi'xcuhuī'yāuj?
62 Jesús kelhtīlh:
—Quit Cristo. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit
Chi'xcu' xala' Tālhmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j
Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Na'icminācha' nac a'kapūn
ixpu'nan poklhnu'.
63 Xapuxcu' pālej, xla' xtī'tli ixlu'xu' ē chuntza'
līmāsu'yulh ixtasītzi' ē huanli:
—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuani-
palayān jā tze xla'. 64 Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī
mālakchā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?
Ixlīpō'ktuca'n tahuanli camaknīca.
65 Makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Xlaca'n tala-
catlapalh ē tatucsli ē tahuanilh:
—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!
Soldados tī ixtamaktaka'lhmā'nalh nā xlaca'n tatucsli.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús
Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

66 Pedro ixyālh na ixtanquilhtīn chic ē milh chā'tin
tzu'ma'jāt tī ī'scujmā'lh na ixchic xapuxcu' pālej.

67 A'cxni' laktzī'lh Pedro jā ī'sko'huī'lh, tzu'ma'jāt
lakalaktzī'lh ē huanilh:
—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.
68 Xla' kelhtatzē'kli ē huanilh:
—Jā iclakapasa ē jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.
A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux. 69 Tzu'ma'jāt
laktzī'mpālh ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':
—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.
70 Pedro kelhtatzē'kpālh. Ixlīka'tlā'tus tī
ixtatā'yāna'ncha' tahuanilh Pedro:
—Ixlīcāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.
71 Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:
—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū icuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chi'xcu' tī līchihuīna'mpā'na'ntit.
72 Puyux ta'sapālh ixlīmaktu'. Ū'tza' līmāpāstaquīlh
Pedro chī Jesús ixuaninī't: "A'cxni' jā ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun." A'cxni' Pedro lacapāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato
Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38

1 A'cxni' xkakalh, xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli ē tachihuīna'nli. Tapekechī'lh Jesús ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Pilato tī gobernador ixuanī't. 2 Pilato
kelhasqui'nīlh:
—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?
Xla' kelhtīlh:
—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

3 Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtalīmālacsu'yu lhūhua'
catūhuālh. 4 Pilato kelhasqui'nīpālh:

—¿Tū ixpālacata jā tū tū kelhtīni'na'? Kexpa'tti ixlīpō'ktu tū talīmālacsu'yun.

5 Jesús jātza' kelhtīlh. Ū'tza' lī'a'cnīlh Pilato.

Jesús līchihuīna'nca namaknīcan
Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

6 Ixa'nan a'ktin tahui'lat a'cxni' ixlamā'lh cā'tani'.
Pilato ixmakxteka chā'tin tachī'n. Tachi'xcuhuī't
ixtalacsaca tachī'n tī namakxtekcan. 7 Ixtatanūmā'nalh
nac pūlāchī'n makapitzīn tī ixtamaknīni'nī't a'cxni'
tatā'kaquī'lh. Chā'tin tachī'n ixuanican Barrabás.
8 Lhūhua' tachi'xcuhuī't talaktalacatzuna'jīlh Pilato
ē tatzuculh tasqui'ni' catlahualh chuntza' chī ixuī'lh
ixtahui'latca'n līhuan ixlamā'lh cā'tani'. 9 Pilato
cākelhtīlh:

—¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

10 Pilato ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixta-
laktzī'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh. 11 Xanapuxcu'nu'
pālejni' ixtachihuīna'makasītzī'nī't tachi'xcuhuī't ē ū'tza'
talīsqui'nli Barrabás. 12 Pilato cākelhtīpālh ē cākel-
hasqui'nīlh:

—¿Tū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' tī māpācuhuī'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?

13 Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

14 Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuanī't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

15 Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun lhūhua'
tachi'xcuhuī't, ē cāmakxtekni'lh Barrabás. Māpa'ksīni'lh
camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

16 Palaj tunca ī'soldados gobernador talē'lh Jesús
nac pūchihuīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca
ā'makapitzīn soldados. 17 Tamālhekē'lh a'ktin ixlu'xu'
xasmanta'jua' ē talītlahualh lhtucu' a'ktin corona ē
tamā'knūlh. 18 Tatzuculh tahuani:
—¡Calakachi'xcuhuī'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!
19 Talīcucni'cli qui'hui' ē talakachojmanīlh.
Tatatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcuhuī'mā'nalh.
20 A'cxni' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu'
xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixla' ixuanī't.
Talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

21 A'cxni' ixta'a'mā'nalh, ixtētaxtumā'lh chā'tin
chi'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanican Simón. Xla'
ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac rancho.
Soldados tasāmācu'quī'lh ixcruz Jesús.
22 Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun
Ixa'kxāk Nīn. 23 Jesús maxquī'ca vino nahua'.
Ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu' tū huanican mirra.
Ū'tza' ixlīmālhtatīcu'tuncan. Jesús jā maktīni'lh.
24 A'cxni' ī'xtokohua'ca'canī'ttza', soldados tamāpitzilh
ixlu'xu' Jesús ē talīmāxtulh ī'suerteca'n nataca'tzī tūchu
nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n.
25 Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuanī't a'cxni'
xtokohua'ca'ca. 26 Ixtzo'kcanī't tū ixpālacata
līxtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': IxPuxcu'ca'n
israelitas. 27 Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n;
chā'tunu' na ixcruzca'n, chā'tin na ixpekxtūcāna'j Jesús
ē ā'chā'tin na ixpekxtūxuqui. 28 Chuntza' mākentaxtūca
tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios jā huan: "Xla'
cātā'pūtle'keca tī tatlahua tū jā tze."
29 Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalh talakapalalh ē
tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē tahuanilh:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē
ixyāhuapala' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj. 30 Chuhua'j
ca'a'kapūtaxtu milīmān ē cayujti nac cruz.

31 Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākel-
htahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīlītzī'n Jesús ē ix-
talāhuanimā'nalh:

—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla
a'kapūtaxtu ixlīmān. 32 Cayujli chuhua'j nac cruz Cristo
tī ixPuxcu'ca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja nac cruz ē
chuntza' nalī'a'ka'ī'ni'yāuj.

Xlaca'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh
Jesús.

Jesús nīlh
Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

33 A'cxni' tastu'nūttza' ixuanī't, cā'pucsua' huanli cal-
hāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū.
34 Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun:
QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līnī'ta'
quina'cstu?)

35 Takexmatli huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha'.
Xlaca'n talāhuanilh:

—Cakexpa'ttit. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.

36 Tu'jnulh chā'tin ē līmāchū'huī'lh xaxcān vinagre nac
a'ktin catūhuālh hua'chi panamāc. Cucchi'hui'līlh a'ktin
qui'hui' ē quilhyāhualh Jesús nahua' ē huanli:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin
namāyujū nac cruz.

37 Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nīlh. 38 Huā'mā'
puntzuna' ka'tla' līlakamilīn xaka'tla' nac templo
taxtī'tpūpitzilh ixquilhtūn xala' tālhmā'n hasta na
ixtampān. Ū'tza' huā'mā' līlakamilīn tū ixmāpitzi

templo. 39 Capitán romano ixyālh na ixlacatīn Jesús.
A'cxni' laktzī'lh chī Jesús ta'salh ē nīlh, ē capitán huanli:

—Ixlīcāna' huā'mā' chi'xcu' ī'Ska'ta' Dios ixuanī't.

40 Nā puscan ixtalaktzī'mā'nalh makat; na ixpu'nanca'n
ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzī'ca'n
Jacobo xastancu ē José. 41 Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan
Jesús a'cxni' ixuī'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya.
Nā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzīn lhūhua' puscan tī ixcātā'minī't a'ntza' nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús
Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

42 Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj tū ixpūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' ixlīlakalī
ixuanī't. 43 Laka'lh Pilato chā'tin chi'xcu' xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Tzamā' chi'xcu' ixtacuhuīni' José ē ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Xla' chā'tin ixmāpa'ksīni'nī'n israelitas tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n. Huā'mā' chi'xcu' ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' ixlīmān tahuixcānīlh ē squi'ni'lh Pilato camaxquī'lh ixmacni' Jesús.

44 Pilato lī'a'cnīlh ixpālacata puhuanli jāna'j ixnī.
Māta'satīnīni'lh capitán ē kelhasqui'nīlh palh ixlīcāna'
ixnīnī'ttza' Jesús. 45 A'cxni' capitán māca'tzīnīlh
ixnīnī'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n ixmacni'
Jesús. 46 José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni'
ixmāyujūnī'ttza' ixmacni' Jesús, līmaksui'tli lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacanī'ttza' nac ka'tla' chihuix. Līmālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix.
47 María Magdalena ē María ixtzī' José talaktzī'lh jā
ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

Jesús lacastālancuana'nli
Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

1 A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' quilhtamacuj tū pūjax-
can, María Magdalena ē María ixtzī' Jacobo ē Salomé
tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalīmactlahua ix-
macni' Jesús. 2 Tzi'saj domingo a'cxni' tā'cxtulhcus
chi'chini', ta'a'lh nac pūtā'cnūn 3 ē ixtalāhuani:

—¿Tīchu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū līmālac-
chahuacanī't lhu'cu'?

4 A'cxni' talaca'a'lh, talaktzī'lh ixmāpānūcanī'ttza' chi-
huix ē ka'tla' ixuanī't. 5 Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talak-
tzī'lh chā'tin ángel tī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixuī'lh
na ixa'cpucāna'j lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlhmā'n
ixuanī't. Xlaca'n tajicua'nli. 6 Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala'
nac Nazaret tī ī'xtokohua'ca'canī't. Xla' jātza' huī'lh
huā'tzā'; xla' lacastālancuana'nlitza'. Chā calaktzī'ntit
jā ixmāpī'canī't. 7 Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē
ā'makapitzīn ī'scujnu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit xla'
nacāpūlani'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit
chuntza' chī cāhuanin.

8 Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lalh. Ixtax-
pipitēlha ē ixtalī'a'cnītēlha. Ixtajicua'n, ē jā tī chā'tin
ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena
Jn. 20:11-18

9 Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālancuana'nli.
Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena tī ixmāxtuni'nī't kel-
hatojon jā tzeya ū'nī'n. 10 María cālakchā'lh xlaca'n
tī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalīpuhuahui'lāna'lh ē ix-
tacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulanī't.
11 Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālancuana'nī't
Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzī'nī't, xlaca'n jā
ta'a'ka'ī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' ī'scujnu'nī'n
Lc. 24:13-35

12 Ā'līstān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu'
ī'scujnu'nī'n a'cxni' ixta'a'mā'nalh lacapunchuna'j nac
tej. 13 Xlaca'n tataspi'tli ē tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn
scujnu'nī'n, ē xlaca'n jā ta'a'ka'ī'lh.

Jesús cāmaxquī'lh ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n
Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

14 Ā'līstān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacāujtin scujnu'nī'n a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. Cālacaquilhnīlh ixpālacata jā ixta'a'ka'ī'cu'tun. Jā ta'a'ka'ī'lh chī tahuanli ixtalaktzī'nī't Jesús a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'.
15 Jesús cāhuanilh:

—Capintit calhāxcuhuālh ē nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze
tachihuīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. 16 Catīxcuhuālh
tī na'a'ka'ī' xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo ē
na'a'kpaxa, xla' namakapūtaxtūcan. Catīxcuhuālh tī
jā na'a'ka'ī' xatze tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixcuenta.
17 Nalīlakapascan tī ta'a'ka'ī' xatze tachihuīn chuntza'.
Natalīmāxtu jā tzeya ū'nī'n quilītli'hui'qui. Tzē natachihuīna'n xasāsti' tachihuīn.
18 Masqui catachi'palh lūhua'
ē masqui catalīhua'lh catūhuālh tū ka'lhī tū laknīcan,
jā catitalaknīn. Xmān nataxa'ma ta'jatatlanī'n ē xlaca'n
natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn
Lc. 24:50-53

19 A'cxni' Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't
ī'scujnu'nī'n, xla' tā'kayāhualh ē a'lh nac a'kapūn.
Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios jā lakachi'xcuhuī'can.
20 Scujnu'nī'n ta'a'lh ē calhāxcuhuālh ixta'a'kchihuīna'n.
Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Chuntza' tzē ixtalītlahua
lī'a'cnīn. Ū'tza' ixlīca'tzīcan ixlīcāna' tū
ixtamāsu'yumā'nalh. Amén.

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac, Upper Necaxa)

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

74

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018
b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354